

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

**ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΤΜΗΜΑ
ΝΗΠΙΑΓΩΓΩΝ**

ΤΜΗΜΑ: Δημιουργική Γραφή στην εκπαίδευση

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗ ΔΙΠΛΩΜΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΗΣ ΓΡΑΦΗΣ ΣΤΗ ΜΥΘΟΛΟΓΙΑ ΣΕ
ΜΑΘΗΤΕΣ Γ' ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΣΤΑ ΠΛΑΙΣΙΑ ΤΟΥ
ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ .**

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟΣ ΦΟΙΤΗΤΗΣ : ΓΚΑΝΤΙΤΖΙΚΙΔΗΣ ΦΩΤΙΟΣ

A.M:7428

ΕΠΟΠΤΗΣ: ANNA ΒΑΚΑΛΗ

ΦΛΩΡΙΝΑ 2021

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

**ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΤΜΗΜΑ
ΝΗΠΙΑΓΩΓΩΝ**

ΤΜΗΜΑ: Δημιουργική Γραφή στην εκπαίδευση

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗ ΔΙΠΛΩΜΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΗΣ ΓΡΑΦΗΣ ΣΤΗ ΜΥΘΟΛΟΓΙΑ ΣΕ
ΜΑΘΗΤΕΣ Γ' ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΣΤΑ ΠΛΑΙΣΙΑ ΤΟΥ
ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ .**

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟΣ ΦΟΙΤΗΤΗΣ : ΓΚΑΝΤΙΤΖΙΚΙΔΗΣ ΦΩΤΙΟΣ

A.M:7428

ΕΠΟΠΤΗΣ: ANNA ΒΑΚΑΛΗ

ΤΡΙΜΕΛΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗ : ANNA ΒΑΚΑΛΗ, ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΣ
ΚΩΤΟΠΟΥΛΟΣ, ΕΥΔΟΞΙΑ ΚΩΤΣΑΛΙΔΟΥ

ΦΛΩΡΙΝΑ 2021

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Επιθυμώ να ευχαριστήσω τους αξιότιμους καθηγητές μου κα. Βακάλη Άννα και τον κ. Κωτόπουλο Τριαντάφυλλο, για τη πολύτιμη υποστήριξη και βοήθεια τους στην συγγραφή και εκπόνηση της μεταπτυχιακής μου διατριβής. Επιπλέον, θέλω να πω ένα μεγάλο ευχαριστώ στην κόρη μου Γκαντιτζικίδου Ελευθερία και τις φίλες μου Τσίλικα Βούλα και Ντίνα και για την πολύτιμη βοήθειά τους και στήριξη.

Στην εγγονή μου...

Πίνακας περιεχομένων

ΠΡΟΛΟΓΟΣ.....	8
ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	9
Στόχοι της εργασίας.....	10
ΜΕΡΟΣ 1 ^ο	11
1.1.Ορισμός του μύθου.....	11
1.2. Είδη μύθων.....	11
1.3 Ελληνική μυθολογία.....	14
1.4 Οι μύθοι, η ιδιαιτερότητα της ελληνικής μυθολογίας και η απομυθοποίηση.....	17
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 ^ο	18
2.1 Μύθος στην εκπαίδευση.....	18
2.2 Το βιβλίο της ιστορίας Γ' Δημοτικού.....	19
2.3. Ο ΜΥΘΟΣ ΤΟΥ ΗΡΑΚΛΗ.....	19
2.3.1 Ο Ηρακλής.....	20
2.3.2 Η γέννηση του Ηρακλή.....	20
2.3.3 Το λιοντάρι της Νεμέας.....	20
2.3.4 Η Λερναία Ύδρα και ο Κάπρος του Ερύμανθου.....	20
2.3.5 Το ελάφι με τα χρυσά κέρατα, οι Στυμφαλίδες Όρνιθες, οι στάβλοι του Αυγεία.....	21
2.3.6 Κι άλλοι άθλοι.....	21
2.3.7 Ο Κέρβερος του Άδη και τα χρυσά μήλα των Εσπερίδων.....	21
2.3.8 Το τέλος του Ηρακλή.....	22
2.4 Ο ΜΥΘΟΣ ΤΟΥ ΟΔΥΣΣΕΑ-ΟΙ ΠΕΡΙΠΕΤΕΙΕΣ ΤΟΥ ΟΔΥΣΣΕΑ.....	22
2.4.1 Ο Οδυσσέας.....	23
2.4.2 Στους Κίκονες, στους Λωτοφάγους και στους Κύκλωπες.....	23
2.4.3 Στον Αίολο, στους Λαιστρυγόνες και στο νησί της Κίρκης.....	23
2.4.4 Στον Άδη, στις Σειρήνες, στη Σκύλλα και στη Χάρυβδη.....	24
2.4.5 Στο νησί του Ήλιου, στο νησί της Καλυψώς και στο νησί των Φαιάκων.....	24
2.4.6 Ο Οδυσσέας στην Ιθάκη.....	24
2.4.7 Ο Οδυσσέας σκοτώνει τους μνηστήρες.....	25
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3ο.....	26
ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΗ ΓΡΑΦΗ.....	26

3.1 Ορισμός Δημιουργικής Γραφής.....	26
3.2 Ιστορική εξέλιξη της Δημιουργικής Γραφής.....	27
3.3 Δημιουργική Γραφή στην εκπαίδευση.....	27
3.4 Η Δημιουργική Γραφή στην Ελλάδα.....	31
3.5 Η Δημιουργική Γραφή ως μάθημα στην Ελλάδα.....	31
3.6 Σχέση Δημιουργικής Γραφής, παιδικής Λογοτεχνίας και μυθολογίας.....	32
ΜΕΡΟΣ 2 ^ο	33
ΠΡΑΚΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ.....	33
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4 ^ο	33
ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΗ ΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΜΥΘΟΣ ΣΤΗΝ ΤΑΞΗ.....	33
4.1 Μεθοδολογία έρευνας.....	33
4.2 Διαθεματικό Ενιαίο Πλαίσιο Προγραμμάτων Σπουδών (Δ.Ε.Π.Π.Σ.) και Αναλυτικά Προγράμματα Σπουδών (Α.Π.Σ.) Υποχρεωτικής Εκπαίδευσης.....	33
4.3 Από τη θεωρία στην πράξη.....	34
4.4. Δημιουργική Γραφή πάνω στα μαθήματα της ιστορίας Γ΄ τάξης δημοτικού «Ο Ηρακλής»..	35
4.4.α Δραστηριότητες, ερωτήσεις –ασκήσεις δημιουργικής γραφής αναπτύσσονται στο τετράδιο εργασιών.....	36
4.4.β Δραστηριότητες, ερωτήσεις –ασκήσεις δημιουργικής γραφής.....	42
4.5 Δημιουργική Γραφή πάνω στα μαθήματα της ιστορίας Γ΄ τάξης δημοτικού «Οι περιπέτειες του Οδυσσέα».....	47
4.5.α Δραστηριότητες, ερωτήσεις –ασκήσεις που αναπτύσσονται στο τετράδιο εργασιών.....	48
4.5.β Δραστηριότητες, ερωτήσεις –ασκήσεις πάνω στην δημιουργική γραφή.....	52
4.6 Επίτευξη μαθησιακών αποτελεσμάτων.....	55
4.7 Δομή ερωτηματολογίου εκπαιδευτικών.....	56
Συμπερασματικές Παρατηρήσεις.....	58
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ.....	66

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Το μάθημα της Ιστορίας στο Δημοτικό, αν και διέπεται από τις μεθόδους του Αναλυτικού Προγράμματος, αφήνει ένα περιθώριο από την επιλογή μέχρι την εφαρμογή των κειμένων και την αξιολόγηση των δραστηριοτήτων για τη Δημιουργική Γραφή.

Όλο αυτό οδηγεί σε ένα αδιέξοδο για τον εκπαιδευτικό που δεν του είναι σαφής ο τρόπος που θα διδάξει το μάθημα της ιστορίας, πως θα αξιολογεί τα φύλλα εργασίας των παιδιών έτσι ώστε να φέρνει εις πέρας το έργο του.

Ο/Η μαθητής/τρια μέσω της Δημιουργικής Γραφής αναλαμβάνει την κατάσταση, αναπτύσσει τη πεποίθηση μάθησης και παίρνει ρόλο στο Ιστορικό γεγονός.

Λέξεις-κλειδιά

Μύθος, Μυθολογία, Δημιουργική Γραφή, Ηρακλής, Οδυσσέας.

Abstract

The subject of History as viewed within the context of Primary school learning process, though it follows closely the approach suggested by the relevant syllabus curriculum it does, however leave, space for further teaching flexibility which has to do either with the selection of texts or / and with the implementation- practice and assessment of Creative Writing Projects.

A challenge as such makes any non- complacent teacher rather skeptical about whether the situation he / she is faced with somehow makes pointless and uninspiring for him / her to just seat behind his desk and carry out the teaching process over the subject of History by, merely, evaluating the worksheets and tests or else tasks assigned to pupils.

Through Creative Writing, the pupils themselves take control of learning process they become actively aware of the Knowledge offered to them they, in fact, <<experience>> the Historical Events in question.

Key –Words

Fable, Mythology, Creative Writing, Hercules, Odysseys.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Από πολύ μικρό με γοήτευαν οι ιστορίες από τη μυθολογία. Στο παιδικό μυαλό μου φάνταζαν όλα τόσο μεγαλοπρεπή. Δεν μπορούσα να αντιληφθώ πώς ένας άνθρωπος μπορούσε να εκτελέσει όλα αυτά τα κατορθώματα, ο Ηρακλής μωρό να σκοτώσει τα φίδια της Ήρας για να μην το σκοτώσουν, αργότερα το Λιοντάρι της Νεμέας και πολλά άλλα. Σήμερα είμαι πλέον δάσκαλος και την ίδια σπίθα και το έντονο ενδιαφέρον που είχα τότε εγώ στα μάτια μου, την βλέπω και στα σημερινά παιδιά. Τον θαυμασμό, την αγωνία, την απορία...

Το θέμα της παρακάτω εργασίας προκάλεσε σε μένα τον ίδιο ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρά την αναπόφευκτη επιλογή του. Όπως προανέφερα, η συγκεκριμένη εργασία μου έδωσε τη δυνατότητα να μελετήσω εκτενέστερα τη μυθολογία εντάσσοντας σε αυτή τη Δημιουργική Γραφή. Πιο συγκεκριμένα, η Δημιουργική Γραφή σου παρέχει τη δυνατότητα βιωματικής προσέγγισης τόσο μέσω της μάθησης του λόγου και του παιχνιδιού όσο και των δυνατοτήτων που προσφέρει αυτό στην κατανόηση της σημασίας της λέξης, της πρότασης και ολόκληρου του κειμένου. Το κάθε παιδί έχει τη δυνατότητα εξωτερίκευσης της προσωπικότητάς του, η οποία περιλαμβάνει σκέψεις και συναισθήματα. Επιπλέον, η ελεύθερη έκφραση των εντυπώσεων του παιδιού μπορεί να συμβάλλει στην ενεργοποίηση της δημιουργικότητάς του και στη σύνταξη κειμένου που περιλαμβάνει στοιχεία της δικής του προσωπικότητας.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Τα μυστηριώδη γεγονότα προσέδιδαν γοητεία στους αρχαίους, οι οποίοι ήθελα να τα ερμηνεύουν ξεκινώντας από το γιατί υπάρχουν αστέρια στον ουρανό και φτάνοντας στο πώς ο άνθρωπος ανακάλυψε την φωτιά. Όσοι ασχολήθηκαν για πρώτη φορά με αυτά, δημιούργησαν απίστευτα επεισόδια και εξωπραγματικά πρόσωπα, τέρατα και θεούς.

Η αρχαιοελληνική μυθολογία είναι γεμάτη από τα τολμηρά κατορθώματα και τις συναρπαστικές περιπέτειες ασυνήθιστων ανθρώπων, των ηρώων. Οι ήρωες αντιμετώπιζαν τα τέρατα, νικούσαν τους εχθρούς, συνέβαλαν στην απόδοση της δικαιοσύνης. Αυτοί οι ημίθεοι, όπως ονομάζονταν υπέφεραν και πέθαιναν όπως οι θνητοί. Συνήθως όμως, διέθεταν κάποιο ιδιαίτερο χάρισμα που τους έκανε να διαφέρουν από τους πολλούς.

Η παρούσα εργασία εστιάζει στην ανάδειξη δραστηριοτήτων Δημιουργικής Γραφής στη μυθολογία σε παιδιά τρίτης τάξης για τη διδασκαλία της ιστορίας.

Το θεωρητικό μέρος της εργασίας περιλαμβάνει βιβλιογραφική ανασκόπηση, ξενόγλωσσης και ελληνικής βιβλιογραφίας καθώς και άρθρα που αναζητήθηκαν από το διαδίκτυο. Στο πρακτικό μέρος της εργασίας αναδεικνύονται προτεινόμενες δραστηριότητες Δημιουργικής Γραφής στη μυθολογία σε μαθητές της Γ' δημοτικού στο μάθημα της Ιστορίας.

Στην πρώτη ενότητα εξετάζεται ο ορισμός του μύθου, τα είδη μύθων, η ελληνική μυθολογία καθώς και η ιδιαιτερότητά της ελληνικής μυθολογίας σε σχέση με τις ξένες μυθολογίες και η απομυθοποίηση των γεγονότων και των πλασμάτων της μυθολογίας.

Στο δεύτερο κεφάλαιο γίνεται αναφορά σχετικά με τη θέση της μυθολογίας στην ελληνική εκπαίδευση και πιο συγκεκριμένα στο βιβλίο της Ιστορίας της τρίτης τάξης και αναφέρονται αναλυτικά οι μύθοι του Ηρακλή και του Οδυσσέα πάνω στους οποίους γίνεται και η παρούσα εργασία.

Στο τρίτο κεφάλαιο παρουσιάζονται αναλυτικά η Δημιουργική Γραφή, αρχίζοντας από τον ορισμό και την ιστορική εξέλιξή της. Γίνεται αναφορά στη Δημιουργική Γραφή στην εκπαίδευση καθώς και στις διδακτικές της προσεγγίσεις στην εκπαίδευση. Στη συνέχεια παρουσιάζεται η Δημιουργική Γραφή στην Ελλάδα και ως μάθημα και τέλος η σχέση της με την παιδική λογοτεχνία και την μυθολογία.

Το πρακτικό μέρος της εργασίας που περιλαμβάνει το τέταρτο κεφάλαιο γίνεται αναφορά στη σχετική έρευνα που έγινε. Αυτή περιλαμβάνει μια διδακτική δοκιμή με δραστηριότητες Δημιουργικής Γραφής στο μάθημα της Ιστορίας της Γ' Δημοτικού και διερεύνηση της αποτελεσματικότητας της διδακτικής δράσης με ερωτηματολόγιο προς τους εκπαιδευτικούς που την εφάρμοσαν. Ειδικότερα, αναφερόμαστε στη μεθοδολογία της έρευνας, στα Δ.Ε.Π.Π.Σ. και στα Α.Π.Σ., στους στόχους που επιδιώκονται μέσα από τα μαθήματα των μύθων του Οδυσσέα και του Ηρακλή, στη δομή του ερωτηματολογίου των εκπαιδευτικών, στις εργασίες του σχολικού εγχειριδίου και στις προτεινόμενες ασκήσεις Δημιουργικής

Γραφής. Τέλος, περιλαμβάνονται η επίτευξη μαθησιακών αποτελεσμάτων, η βιβλιογραφία και το παράρτημα με ένα μέρος με τις εργασίες των παιδιών.

Στόχοι της εργασίας

Η παρούσα εργασία αφορά μία βιωματική έρευνα στα πλαίσια της διδασκαλίας της ιστορίας της τρίτης τάξης και ειδικότερα στη μυθολογία. Στόχος της εργασίας είναι να δούμε πώς ανταποκρίνονται οι μαθητές της Γ΄ τάξης Δημοτικού στα εργαστήρια Δημιουργικής Γραφής και τις δυνατότητες προσέγγισης της διδασκαλίας μέσω δημιουργικών δραστηριοτήτων στο μάθημα της ιστορίας και πιο συγκεκριμένα στη μυθολογία. Ειδικότερα, στόχος είναι η Δημιουργική Γραφή και η μυθολογία να λειτουργήσουν ως εργαλεία, τα οποία μέσα από παιγνιώδεις δραστηριότητες, να οδηγήσουν τους μαθητές στο να βιώσουν τη διαδικασία ανάπτυξης της φαντασίας τους σε όλα της τα στάδια, από τη φάση της έμπνευσης και της κατάθεσης ιδεών, μέχρι τη φάση της αποτύπωσής τους στο χαρτί.

ΜΕΡΟΣ 1^ο

ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο

ΜΥΘΟΣ ΚΑΙ ΜΥΘΟΛΟΓΙΑ

1.1.Ορισμός του μύθου

Ορισμοί του μύθου υπάρχουν σχεδόν τόσοι όσα και βιβλία σχετικά με το μύθο.

Σύγχρονοι ορισμοί

Σύμφωνα με έναν απλό ορισμό οι μύθοι είναι «ιστορίες Θεών και ανθρώπων». Αυτός ο ορισμός δεν είναι απόλυτα λανθασμένος για τα ελληνικά δεδομένα, αλλά είναι πολύ επιφανειακός και λαμβάνει υπόψη μόνο τους πιθανούς πρωταγωνιστές του μύθου. Γι' αυτόν το λόγο επικράτησε ο ορισμός του μύθου ως «παραδοσιακής αφήγησης». Ο όρος αφήγηση υποδηλώνει ότι οι μύθοι είναι αφηγηματικά γλωσσικά μορφώματα: είναι προφορικοί και η καταγραφή τους έχει δευτερεύουσα σημασία. Η διήγηση των μύθων ανήκει στην περιοχή της προφορικής αφήγησης και ερευνάται με τα ίδια μέσα όπως και τα άλλα είδη προφορικής αφήγησης. «Παραδοσιακός» δεν σημαίνει παλιός ή αρχέγονος αλλά, απ' τη μια πλευρά, ότι οι μύθοι δεν αποδίδονται σ' ένα συγκεκριμένο δημιουργό και, από την άλλη, ότι παραδίδονται μέσω μιας κοινότητας, μιας ομάδας. Οι αφηγητές της κοινότητας διηγούνται τον μύθο, και το σύνολο εκφράζει την επιδοκιμασία ή την αποδοκιμασία του. Μόνο αφηγήσεις που συνάντησαν επιδοκιμασία μεταδίδονται μέσα στην κοινότητα από τον ίδιο αφηγητή ή άλλους (G.S.Kirk, 1970:36).

Μύθος λέγεται ακόμα και η αλληγορική διήγηση, απ' όπου βγαίνει ένα ηθικό συμπέρασμα (Αισώπειοι μύθοι), καθώς και η υπόθεση σ' ένα διήγημα, μυθιστόρημα, δράμα ή άλλο λογοτεχνικό έργο. Είναι δηλαδή ο μύθος το κεντρικό στοιχείο σε κάθε λογοτέχνημα. Με τους μύθους προσπάθησαν οι πρώτοι άνθρωποι να δώσουν κάποια εξήγηση στα γύρω τους φυσικά φαινόμενα, που τους προκαλούσαν κατάπληξη και δέος (ΕΠΟΠΤΙΚΗ εγκυκλοπαίδεια :144).

1.2. Είδη μύθων

Οι μύθοι χωρίζονται σε (Σχολικός θησαυρός, εγκυκλοπαίδεια:67-69) :

- Κοσμογονικούς, που μιλούν για τη δημιουργία του πλανήτη όπου τους βλέπουμε στον Ησίοδο και τον Όμηρο.
- Ανθρωπογονικούς, που μιλούν για τη δημιουργία του ανθρώπου.

- Εσχατολογικοί μύθοι, που αναφέρονται στο τέλος του σύμπαντος (systemagic.ru). Ανήκουν στο αντίθετο άκρο από τους κοσμογονικούς και αναφέρουν τους τρόπους που πιθανόν να είναι το τέλος
- Πολιτισμικοί μύθοι, που αναφέρονται στις παραδόσεις των λαών.
- Θρησκευτικοί, που συνδέονται με θρησκείες και θεούς υπερφυσικών δυνάμεων.
- Ερμηνευτικοί μύθοι, εξηγούν ότι δεν μπορεί να δοθεί ερμηνεία.
- Θεογονικοί μύθοι, έχουν σχέση με τη γέννηση και τη δραστηριότητα των Θεών.
- Κοινωνικούς ή διδακτικούς μύθους, όπου αναφέρεται σε μύθους κυρίως για μικρά παιδιά και κύριος εκπρόσωπος τους είναι ο Αίσωπος.

Είναι απαραίτητο όμως να γίνει διαχωρισμός ανάμεσα στο μύθο και τη μυθολογία, διότι οι δύο έννοιες είναι παρόμοιες. Η μυθολογία αδιαμφισβήτητα ακολουθεί τον μύθο, αφού απαρτίζει τη θεωρία του και προσπαθεί να τον εξετάσει και να τον ερμηνεύσει. Η δημιουργία του μύθου έγινε από την ανάγκη που είχαν οι άνθρωποι, ενώ από την άλλη η μυθολογία είναι η κατασκευή των μύθων (Κακριδής, 1986: 137). Η Μυθολογία και ιδιαίτερα η ελληνική μυθολογία, απαρτίζει μια από τις παιδοψυχολογικές ενότητες της ελληνικής κληρονομιάς. Με βάση, λοιπόν, το περιεχόμενό τους οι μύθοι κατηγοριοποιούνται σε (Κανατσούλη 2002: 95):

Εθνεγερτικούς

Αυτοί οι μύθοι κάνουν προσπάθεια να δικαιολογήσουν από που προέρχεται μια φυλή ή ένας λαός, οι τύραννοι και οι κατακτητικοί πόλεμοι κ.α. Αντικείμενο αυτών των μύθων είναι οι πόλεμοι και οι εκστρατείες, που έγιναν στα αρχαία χρόνια. Τέτοιοι μύθοι αφορούν τον Τρωικό Πόλεμο, την Αργοναυτική Εκστρατεία κ.ά.

Κοσμογονικούς

Οι μύθοι αυτοί εστιάζουν στην ερμηνεία σχετικά με τη δημιουργία του κόσμου. Τέτοιοι μύθοι παρατηρούνται στη Θεογονία του Ησιόδου και στον Όμηρο.

Φυσιογνωστικούς

Όπως το λέει και το όνομα τους αυτοί οι μύθοι ασχολούνται με την ερμηνεία των φυσικών φαινομένων. Σύμφωνα με αυτούς τους μύθους, τα πάντα στο κόσμο είναι ένας φαύλος κύκλος, δηλαδή επικρατεί ο κυκλικός χρόνος όπου ανανεώνονται και αναγεννιούνται όλα κυκλικά. Με βάση αυτό, όλοι οι πολιτισμοί στηρίζονται στην επανάληψη όπως ήταν οι μύθοι της Περσεφόνης και του Άδωνη. Στα αρχαία χρόνια πολλοί μύθοι ήταν άρρηκτα συνδεδεμένοι με τα φυσικά φαινόμενα. Για αυτό το λόγο, πολλοί μελετητές έκαναν τη διατύπωση πως οι μύθοι αποτελούν αλληγορίες γύρω από το φυσικό συμπάν. Ο Pierre Brunel επιχείρησε να κατηγοριοποιήσει τους μύθους στηριζόμενος στη μεταμόρφωση (Brunel, 1974: 168):

Κοινωνικούς ή διδακτικούς μύθους

Οι μύθοι αυτοί έχουν κυρίως διδακτικό χαρακτήρα και μιλούν για ζώα και ήρωες. Αναφέρονται κυρίως σε μικρότερα παιδιά λόγω του παιδαγωγικού τους περιεχομένου, διότι είναι πιο πειστικά για αυτές τις ηλικίες με τον τρόπο που παρουσιάζονται αλλά και λόγω του ότι στο τέλος κάθε μύθου υπάρχει ένα επιμύθιο. Σε αυτή τη κατηγορία, αυτός που εκπροσωπεί αυτού του είδους των μύθων είναι ο Αίσωπος, αν και υπάρχουν πολλοί που αμφιβάλλουν αν οι μύθοι γράφτηκαν από τον ίδιο ή απλώς τα συνέλεξε. Οι μύθοι του Αισώπου πάντα τελειώνουν με ένα ηθικό δίδαγμα. Αυτοί οι μύθοι κατάφεραν και διασώθηκαν αλλά και διαδόθηκαν σε πολλές χώρες όπως η Αγγλία, η Γαλλία, η Γερμανία κ.ά.,

Μύθοι πολιτιστικών ηρώων

Οι συγκεκριμένοι μύθοι κάνουν αναφορά στους ανθρώπους που βρήκαν πρώτοι τους τρόπους αλλά και τα μέσα για να αντιμετωπίσουν οι άνθρωποι κάθε δυσκολία στη ζωή τους. Με τρόπο τους παρείχαν πολύτιμη βοήθεια στον άνθρωπο αλλά και σε ολόκληρο το κόσμο. Ένας από αυτούς τους ευρετές ήταν ο Προμηθέας, ο οποίος με την ανακάλυψη της φωτιάς προσέφερε στον άνθρωπο την ζεστασιά αλλά και να φτιάχνει το φαγητό του. Ο Προμηθέας αποτελεί έναν από τους πρωταγωνιστές των μύθων αυτών.

Αιτιολογικοί Μύθοι

Τα φαινόμενα είτε είναι φυσικά είτε κοινωνικά και περιτριγυρίζουν τον άνθρωπο είναι το αντικείμενο των αιτιολογικών μύθων, στους οποίους γίνεται αναφορά για το πως ξεκίνησαν, από που προήλθαν και γιατί αλλά γίνεται προσπάθεια εξήγησής τους. Πλήθος τέτοιων μύθων βρίσκονται σε όλο το κόσμο και πολλοί από αυτούς κάνουν αναφορά στο ξεκίνημα πολλών λατρευτικών εθίμων. Επιπλέον, καθώς μελετάται σήμερα η μυθολογία γίνεται φανερό πως σε καθημερινές δραστηριότητες δίνεται η αιτιολόγηση με τρόπο θείο και μαγικό. Ένα τέτοιο παράδειγμα είναι τα αστραπόβροντα όταν ο Δίας δεν είχε καλή διάθεση αλλά και ο ματαιόδοξος Νάρκισσος ο οποίος είχε μεγάλη φιλαρέσκεια όταν έβλεπε το είδωλό του στα νερά του ποταμού και πέφτοντας μέσα έγινε ένα νούφαρο (Glazer 1997: 336-340).

Εσχατολογικοί Μύθοι

Οι μύθοι αυτοί είναι το αντίθετο άκρο από τους κοσμογονικούς. Αυτοί οι μύθοι κάνουν αναφορά για το τέλος του κόσμου. Είναι ευρέως διαδεδομένοι οι μύθοι που αναφέρονται στο τέλος του κόσμου από κατακλυσμό ή από ένα πόλεμο ή από φωτιά. Είναι γνωστή η «ημέρα του Ράγκναροκ», όπου αποτελεί την ημέρα που οι θεοί θα έδιναν την τελευταία μάχη τους με τους εχθρούς τους, τους γίγαντες, όπου στην Γερμανία ο Βάγκνερ δημιούργησε τον κατακλυσμό που διασώθηκε η Πύρα και ο Δευκαλίωνας. Στη ορθόδοξη εκκλησία ο κατακλυσμός αναφέρεται στο Νόε. (<http://www.nea-acropoli.gr/>)

Πολιτικοί μύθοι

Σε αυτούς τους μύθους κάνει την εμφάνισή του περίπου τον 4ο π.Χ. ο *ενημερισμός* από το Ευήμερο (Ruthven 1988:14). Με βάση αυτή τη θεωρία οι θεοί ήταν άνθρωποι όπου έγιναν

μετέπειτα θεοί. Οι σχέσεις των θεών με θνητούς ανθρώπους, όπως αναφέρονται από την μυθολογία, δίνουν κυρίως έμφαση στο πολιτικό επίπεδο παρά στο θεολογικό, γιατί είχαν στόχο την υποβολή στα κατώτερα κοινωνικά στρώματα ότι οι βασιλείς προέρχονταν από τους θεούς. Το πολιτικό τους περιεχόμενο γίνεται αντιληπτό από τον Φαίδρο που έβαζε στους μύθους του τους υπηρέτες να διηγούνται τα παθήματά τους σε παραμύθια και αστείες διαλέξεις, με σκοπό να μην υποστούν κάποια κατηγορία. Με πολιτικό χαρακτήρα μύθους έχει γράψει και ο Πλάτωνας.

1.3 Ελληνική μυθολογία

Μυθολογία είναι το σύνολο από τις παραδόσεις για την κοσμογονία και από τους μύθους ενός λαού. Μυθολογία λέγεται ακόμα η επιστήμη που έχει να κάνει με την έρευνα και την ερμηνεία των μύθων. Η αρχαία ελληνική μυθολογία είναι από τις ποιητικότερες και τις πλουσιότερες στον κόσμο. Οι μύθοι των αρχαίων για την προέλευση του κόσμου, για τους ολύμπιους και τους άλλους θεούς και τους ήρωες, διακρίνονται για το άφταστο και ανυπέρβλητο κάλο τους. Από τη μυθολογία εμπνεύστηκε η ποίηση, το θέατρο και οι καλές τέχνες (Σχολικός θησαυρός, εγκυκλοπαίδεια:66).

Πέρα από αυτά οι ελληνικοί μύθοι αποτελούνται από πολλά σύμβολα, από τα οποία τα περισσότερα είναι γνωστά. Τέτοια σύμβολα είναι η αγάπη του ζευγαριού Ποσειδώνα και Δήμητρας και η αμέλεια του Επιμηθέα. Ο πρώτος συμβολισμός αναφέρεται στα ζώα και την δημιουργία τους, ενώ ο δεύτερος είναι για τα μέσα προστασίας του ανθρώπου. Εύλογο ερώτημα αποτελεί πως η μυθολογία είναι ευρέως διαδεδομένη ανάλογα με τη διδακτική φύση που τη χαρακτηρίζει. Παράδειγμα αποτελούν οι μύθοι του Αισώπου που είναι γεμάτοι από τέτοιους συμβολισμούς που ο καθένας προβάλλει και το δικό του ηθικό δίδαγμα. Ο καθένας από αυτούς είναι απλός και εύκολος να κατανοηθεί και ταυτόχρονα προβάλλουν μια σοφία που οδηγούν τον αναγνώστη να προβληματιστεί. Αν και οι μύθοι αμφισβητούν την κατάσταση της εποχής για την οποία μιλάνε, το συμπέρασμα που βγαίνει είναι ότι μάλλον τη δέχονται και αποκτούν μια μορφή συγκατάθεσης με αυτή (Κανατσούλη, 2002: 96). Γενικότερα, η μυθολογία επηρεάζει τη σκέψη των ανθρώπων αλλά και την παραγωγή λογοτεχνικών κειμένων όσο και το πολιτισμό.

Αρχαιοελληνικοί μύθοι

Όλοι οι λαοί της Γης έχουν τους μύθους τους. Πρώτοι όμως απ' όλους οι αρχαίοι δημιούργησαν με τη φαντασία τους πολλούς μύθους, που και σήμερα προκαλούν το ενδιαφέρον και την προσοχή της επιστήμης. Στους μύθους τους αυτούς, πλέκοντας διάφορες ηθικές έννοιες, αιτιολόγησαν τους θεούς τους, τα ανώτερα δηλαδή όντα, που κατευθύνουν και κυβερνούν τη ζωή και τις πράξεις των ανθρώπων πάνω στη γη. Πέτυχαν έτσι να ημερώσουν και να διαπαιδαγωγήσουν σιγά –σιγά τον άνθρωπο (ΕΠΟΠΤΙΚΗ εγκυκλοπαίδεια:144-145).

Οι αρχαιοελληνικοί μύθοι αποτελούν την εθνική και πολιτιστική κληρονομιά μας και έχουν υπάρξει αντικείμενο μελέτης και ψυχαγωγίας αλλά και ένα από τα πρώτα είδη της λογοτεχνίας. Στη σύγχρονη εποχή, η αρχαία ελληνική μυθολογία δεν δέχεται την προσοχή και το ενδιαφέρον που τις πρέπει και να θεωρείται από τους νέους ανθρώπους πηγή μέσα από

την οποία λαμβάνουμε στοιχεία που μπορούν να βοηθήσουν στην αντιμετώπιση πολλών καταστάσεων της ζωής μας.

Στα αρχαία χρόνια, η απαγγελία των μύθων γινόταν μέσω του στόματος και όλος αυτός ο τρόπος σκέψης και η ερμηνεία της μυθολογίας φανέρωνε τη συνείδηση των αρχαίων να κάνουν το σωστό (Κοντάκος, 2003:43). Ο μύθος συνιστά το σημαντικότερο στοιχείο του πολιτισμού μιας κοινωνίας, διότι μέσα από αυτό έχει άμεση σχέση η μόρφωση και η παιδεία των πολιτών της. Ειδικά η ελληνική μυθολογία λόγω της ιδιαιτερότητας της και της σημασίας που έδωσε στις ανθρώπινες αξίες αποτελεί το ύψιστο παιδαγωγικό αγαθό για την μόρφωση των ανθρώπων, όχι μόνο στην Ελλάδα αλλά παγκοσμίως (Κοντάκος 2003: 158).

Οι ερευνητές προσπαθώντας να καταλάβουν καλύτερα την ερμηνεία των μύθων επικεντρώθηκαν και εξέτασαν τις λειτουργίες που πραγματοποιούνται σε αυτούς. Πιο συγκεκριμένα, μια λειτουργία είναι μέσω της αφήγησης των μύθων η διάσωση των σημαντικότερων γεγονότων για τις μετέπειτα γενιές. Στη συνέχεια, είναι η διδακτική λειτουργία σύμφωνα με την οποία το παρελθόν αποτελεί σημαντική παρακαταθήκη παραδειγμάτων. Μια ακόμη λειτουργία είναι η τέρψη που προκαλούν οι μύθοι, που στο παρελθόν υπήρξε η αφορμή για να διαφωνούν οι συγγραφείς αν ο σκοπός τους ήταν η τέρψη ή διδαχή. Ακόμη, το στοιχείο της αλληγορίας των μύθων για την έκφραση της αλήθειας είναι ακόμη μια λειτουργία όπως και ο ρόλος που έχει ο μύθος να εξηγήσει το παρόν με βάση το παρελθόν, καθώς με τη συνεισφορά της φαντασίας φαίνεται πως το έχει δημιουργήσει (Buxton, 2002:523). Πρέπει να γίνει αναφορά ότι μέσω της μυθολογίας οι νεότερες γενιές υιοθετούν την αρετή και διδάσκονται να κάνουν το σωστό, με σκοπό την απόκλιση των αρνητικών τους τρόπων.

Πέρα όμως από αυτά, η ελληνική μυθολογία αποτελείται από πληθώρα συμβολισμών, πολλοί από τους οποίους είναι γνωστοί. Αρχικά, η αγάπη ανάμεσα στο Ποσειδώνα και την Δήμητρα είναι ένα σύμβολο για τα ζώα, η αμέλεια του Επιμηθέα για την προσφορά του στον άνθρωπο και η προσφορά της φωτιάς από τον Προμηθέα είναι μερικά παραδείγματα συμβολισμών. Επιπλέον, παραδείγματα διδακτικού χαρακτήρα είναι οι μύθοι του Αισώπου που προσφέρουν το ο καθένας το δικό του ηθικό δίδαγμα. Οι μύθοι του Αισώπου είναι απλοί για να γίνονται γρήγορα κατανοητοί από τα μικρά παιδιά αλλά και ταυτόχρονα σοφοί δημιουργώντας τον προβληματισμό(Κανατσούλη, 2002: 96).

Η μάγισσα Κίρκη, οι Σειρήνες και άλλοι μυθικοί χαρακτήρες, συμβολίζουν τους πειρασμούς που εμφανίζονται στην ζωή και για τους οποίους πρέπει να είμαστε προσεκτικοί. Το μακροχρόνιο ταξίδι του Οδυσσέα αντιπροσωπεύει το ταξίδι της ζωής με όλα τα προβλήματα που μπορεί να εκδηλωθούν κατά τη διάρκεια της. Τελειώνοντας, η περιπέτεια του Ίκαρου δείχνει ότι κατά την διάρκεια της νεότητας η αδυναμία της σοφίας και η ανυπαρξία της εμπειρίας σε σχέση με την μεγάλη αυτοπεποίθηση μπορεί να καταλήξουν σε άσχημες καταστάσεις.

Συνοψίζοντας, όλη η ελληνική μυθολογία αποτελείται από μύθους για τους θεούς και τις σχέσεις τους με τους θνητούς, για ήρωες, για περιπέτειες, για δράσεις με ή χωρίς «υπεράνθρωπες» δυνάμεις. Οι αρχαίοι μύθοι έχουν επιρροές και στη σύγχρονη συγγραφική σκέψη και τη λογοτεχνία όπως είναι η σειρά του Χάρι Πότερ. Επίσης, το παγανιστικό

στοιχείο με τις γιορτές του καρναβαλιού αλλά και ελληνικά έθιμα όπως η Πιρπιρούνας/Περπερούνας -προερχόμενη από το μύθο του Άδωνη (Κανατσούλη, 2002: 138).

Νεοελληνικοί μύθοι

Και ο σύγχρονος ελληνικός λαός έχει να παρουσιάσει πλουσιότητα και παραστατικότητα μυθικό κόσμο, που σε πολλά δεν διαφέρει και πολύ από τον αρχαίο. Οι θρησκευτικοί του μύθοι αναφέρονται στο Χριστό και στην Παναγία, στους αγγέλους, στους δαίμονες και στους αγίους. Άπειροι επίσης είναι οι μύθοι και τα παραμύθια, που αναφέρονται σε πρόσωπα και ζώα και που μέσα τους κρύβουν υπέροχες ηθικές διδασκαλίες. Δεν υπάρχει ανθρώπινη αδυναμία, που να μη γίνεται στόχος είτε με τη διακωμώδηση, είτε με την τραγικοποίηση, από κάποιο σύγχρονο μύθο ή παραμύθι. Δεν είναι καθόλου υπερβολή, αν ισχυριστούμε, πώς συνεχίζεται με την ίδια παραστατικότητα και χάρη η αρχαία μυθολογία και στα χρόνια μας. (ΕΠΟΠΤΙΚΗ εγκυκλοπαίδεια:145).

Στην Ελλάδα η γενιά των ποιητών του 1880, με σπουδαιότερο τον Κωστή Παλαμά, παίρνει ως παράδειγμα τους μύθους της αρχαιότητας δεχόμενη τις επιδράσεις του γαλλικού συμβολισμού και του ρομαντικού κλασικισμού. Οι μύθοι έχουν σχέση με το όραμα του κάθε ποιητή, όπως ο Κωστής Παλαμάς χρησιμοποιεί την λειτουργία της αλληγορίας (Δεσποτίδης, 2008:1518), ενώ ο Άγγελος Σικελιανός και ο Νίκος Καζαντζάκης μεταπλάθουν το αρχαίο μύθο σε δικό τους. Το έργο του Καζαντζάκη, σχετικά με τη συνέχεια των στίχων της Οδύσσειας του Ομήρου θέλει να επισημάνει τη σημαντικότητα του αγώνα που κάνει ο άνθρωπος σήμερα απέναντι σε ότι δεν γνωρίζει (Μυρσιάδης, 1996: 266). Αντίθετα, ο Βάρναλης όντας αριστερός πραγματοποιεί μια απομυθοποίηση των αρχαίων μύθων δημιουργώντας την δική του "αντίθετη" μυθολογία (Vitti, 2003:347).

Στο ξεκίνημα του 20ου αιώνα, οι ποιητές κάνουν χρήση του μύθου με διαφορετικό τρόπο από τον τρόπο του παρελθόντος και αυτό οφείλεται στην τομή που πραγματοποιείται στη λογοτεχνία και στο πέρασμα της ποίησης στο μοντερνισμό. Γενικά, στους νεότερους ποιητές η παρουσία του μύθου γίνεται πιο διακριτικά με πολλούς αναχρονισμούς (Βαγενάς, 1994: 61).

Η γενιά του 20ου αιώνα με κορυφαίο τον Γιώργο Σεφέρη επιδιώκει να μην έχει πολλές εμπλοκές με τους αρχαίους μύθους. Συγκεκριμένα, ο κάθε ποιητής χειρίζεται με το δικό του τρόπο τον μύθο. Συγκεκριμένα, ο Καβάφης χρησιμοποιεί το μύθο ως χαρακτηριστικό της πρώιμης συμβολικής ποίησής του και η προσέγγισή του προέρχεται από την ανάγνωση της αρχαίας ποίησης του Ομήρου και της αρχαίας τραγωδίας του Αισχύλου (Μαρωνίτης, 2007:41-42). Από την άλλη στα έργα του Σεφέρη προάγεται η ενότητα και ο παραλληλισμός του σύγχρονου με τον αρχαίο κόσμο (Keeley, 1987: 121-126). Ο Γιώργος Σεφέρης δεν υιοθετεί τη λειτουργία των αρχαίων μύθων και δεν ακολουθεί τον Καβάφη, καθώς δείχνει προτίμηση στη δική του μέθοδο όπου αποδίδει το νόημα χρησιμοποιώντας τα στοιχεία που θέλει (Μαρωνίτης, 1992: 68). Με το τέλος του εμφύλιου πολέμου, παρατηρείται ανάγκη για χρήση του μυθικού στοιχείου ώστε να περιγραφεί η εμπειρία του πολέμου και ο αντίκτυπος που επέφερε στη ζωή των ανθρώπων, δημιουργώντας νέα δεδομένα (Beaton, 1996: 242-244).

Συγκεφαλαιώνοντας, γίνεται φανερό ότι ο μύθος έχει πολλές λειτουργίες τους τελευταίους αιώνες και ιδιαίτερα μετά τον εμφύλιο πόλεμο και τα γεγονότα που επήλθαν μετά. Η χρήση του μύθου γίνεται για να αποδοθούν τα πολιτικά δρώμενα της περιόδου 1946-1974 και του κυπριακού ζητήματος. Επιπλέον, ο μύθος είτε αποτελεί μέσο κριτικής στη σύγχρονη κοινωνία είτε είναι μέσο έκφρασης των βιωμάτων των ανθρώπων και τη τύχη του κόσμου. Από τα παραπάνω γίνεται αντιληπτή η επίδραση του μύθου στη νεοελληνική εποχή και η θέση του στην ένταξη ολόένα και περισσότερο στα έργα των ποιητών, χρησιμοποιώντας μυθολογικά στοιχεία και δίνοντάς διάφορες προεκτάσεις.

1.4 Οι μύθοι, η ιδιαιτερότητα της ελληνικής μυθολογίας και η απομυθοποίηση

Η δημιουργία των μύθων είναι προϊόν φαντασίας των ανθρώπων και προέρχονται από την ψυχολογία τους, την επίδραση που έχει για αυτούς το άγνωστο αλλά και η εξήγηση και κατανόηση τους για αυτό.

Οι μύθοι που δημιουργήθηκαν δεν προέρχονται μόνο από την αρχαία εποχή αλλά και από πιο νέες κοινωνίες. Κάθε πολιτισμός έχει τους δικούς του μύθους, τα πρόσωπα με τα κατορθώματά τους και δείχνει αποκλειστικό ενδιαφέρον στους δικούς του ήρωες και όχι σε ξένους. Ο κ. Κακριδής αναφέρει πως μόνο η οι αρχαίοι ελληνικοί μύθοι ξεπέρασαν τα ελληνικά σύνορα. Οι σημαντικότερες προσωπικότητες της αρχαίας Ελλάδας όπως ο Οδυσσέας, η Ελένη, ο Ηρακλής κ.α. είναι διαδεδομένοι παγκόσμια σε όλα το κόσμο που θέλει να μάθει και να μορφωθεί. Επιπλέον, ο κ. Τσάτσος υποστηρίζει πως στην Ελλάδα γεννήθηκε ο μύθος και ο κόσμος του και αυτό υπάρχει αυτή η σύνδεση με τον ελληνικό πολιτισμό, καθώς εκεί τέθηκαν τα θεμέλια για την τέχνη και τον πολιτισμό (Ελληνική μυθολογία, Εκδοτική Αθηνών, 1986:16,24). Για πολλά χρόνια οι Έλληνες πίστευαν πως αυτοί οι μύθοι αποτελούν την ιστορία των προγόνων τους. Με το πέρασμα του χρόνου, αμφισβήτησαν αυτή τη στάση τους και υποστήριξαν πως δεν αφορά την πραγματικότητα. Οι μελετητές είναι γενικά προσεκτικοί για το αν και πόσο αυτοί οι μύθοι δίνουν ιστορικά στοιχεία.

Είναι αδιαμφισβήτητο από τα παραπάνω πως, ο δάσκαλος πρέπει χρησιμοποιεί με πολύ προσοχή την απομυθοποίηση και να σκέφτεται πως οι μαθητές-τριες δεν έχουν αναπτύξει την αφαιρετική σκέψη, ώστε να κατανοήσουν το συμβολισμό των μύθων αλλά και να επικεντρωθούν στο τι κρύβεται πίσω από τους μύθους. Η απομυθοποίηση σε αυτή την ηλικία, αν και είναι δύσκολη αφορά την αφαίρεση της μυθικής διάστασης, δηλαδή του μύθου και να την τοποθετούν τα παιδιά στη πραγματικότητα. (βιβλίο δασκάλου ιστορίας Γ' δημοτικού 2007:7).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο

ΜΥΘΟΣ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

2.1 Μύθος στην εκπαίδευση

Οι Έλληνες διατηρούν με μεγάλο σεβασμό τα παλιά πράγματα, τα οποία έχουν μια διαχρονική αξία προς τους αναγνώστες. Για αυτό το λόγο, η διδασκαλία των μύθων στα παιδιά είναι πολύ σημαντική. Ήδη από το νηπιαγωγείο τα παιδιά ασχολούνται με τους μύθους του Αισώπου και παίρνουν πολλά ηθικά διδάγματα (Κουμερτά,2020:85). Συνεχίζοντας, στο Δημοτικό στην τρίτη τάξη έρχονται σε επαφή με τη διδασκαλία της ιστορίας της αρχαίας ελληνικής μυθολογίας. Το σχολικό αυτό εγχειρίδιο παρουσιάζει την αρχαία ελληνική μυθολογία στους μαθητές. Μαθαίνουν πρώτα για τους ολύμπιους θεούς και τι προστατεύει ο καθένας, στη συνέχεια τους άθλους του Ηρακλή και το Θησέα και τελειώνει με τις περιπέτειες του Οδυσσέα με τα μυθικά τέρατα και όντα, ώστε το παιδί να έχει την πρώτη του επαφή με το μάθημα και να του μείνει κάτι ευχάριστο. Μετά από το δημοτικό οι μαθητές-τριες ασχολούνται με το μάθημα της λογοτεχνίας όπου αποτελεί εξέλιξη για τα παιδιά καθώς από το επίπεδο της ιστορίας τα μυθικά πλάσματα και γεγονότα μεταπηδούν στον κόσμο της λογοτεχνίας (Παπαγεωργίου, 2010:43).

Στόχος της διδασκαλίας των μύθων για τα παιδιά είναι να πετύχει:

- την αισθητική απόλαυση και ψυχαγωγία του παιδιού
- τη λεξιλογική ανάπτυξη
- την εξάσκηση της γραφής και της ομιλίας
- την απόκτηση κριτικής σκέψης
- την καλλιέργεια της δημιουργικότητας και την ενίσχυση της φαντασίας (kiderpedia,τομος 15 ,μυθολογία :1-2)

Η τριβή με τη μυθολογία βοηθάει τα παιδιά να κατακτήσουν καλύτερα τις νέες γνώσεις. Επίσης, τους βοηθάνε να κοινωνικοποιηθούν και να βρουν τα κοινά ενδιαφέροντά τους με τους συμμαθητές τους. Όσο μεγαλώνουν τα παιδιά αναπτύσσουν το λεξιλόγιο τους και την έκφραση του λόγου τους, χωρίς να καταβάλλουν μεγάλο κόπο (Μπέλλου, 2006:111). Οι μύθοι προσδίδουν στους δασκάλους και τα παιδιά μια διαφορετική εκπαιδευτική δύναμη, η οποία καλλιεργεί πολύπλευρα το μαθητή (Κοντάκος, 2003: 194). Τα παιδιά μέσα από την μυθολογία μπορούν να εξοικειωθούν με βασικά πρότυπα του ανθρώπου και με τις εμπειρίες των μυθικών προσώπων. Επίσης η σύνδεση της σημερινής κοινωνίας με τον μυθικό κόσμο επιτρέπει στο παιδί να θέτει ερωτήματα, να ικανοποιεί τις συμβολικές του ανάγκες, να επικοινωνεί, να κοινωνικοποιείται και να μαθαίνει με έναν τρόπο απολαυστικό. Εξάλλου οι μύθοι στην παιδική ηλικία δεν ερμηνεύονται αλλά βιώνονται από τα ίδια τα παιδιά και λόγω αυτού οφείλουμε να είμαστε προσεκτικοί στην επιλογή τους (Κοντάκος, 2003: 194).

2.2 Το βιβλίο της ιστορίας Γ΄ Δημοτικού

Η ελληνική μυθολογία διδασκόταν πάντα στην Γ΄ τάξη του Δημοτικού σχολείου. Το βιβλίο της Ιστορίας της τρίτης τάξης έχει τίτλο «Από την Μυθολογία στην Ιστορία». Η συγγραφή έχει γίνει από τρεις εκπαιδευτικούς, έναν της Πρωτοβάθμιας και δύο της Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Στην πρώτη ενότητα αναφέρουν το πώς δημιουργήθηκε ο κόσμος, για τους ολύμπιους θεούς και ήρωες. Στο δεύτερο μέρος παρουσιάζουν την Προϊστορία από την Παλαιολιθική εποχή, συνεχίζοντας τη Νεολιθική εποχή έως και την εποχή του χαλκού.

Το βιβλίο αυτό παρουσιάζεται πραγματικά ανανεωμένο, εμπλουτισμένο από μύθους, πλούσιο σε λειτουργική εικονογράφηση, με ερωτήσεις – εργασίες σκέψης και συσχετισμού, που παραπέμπουν σε μια εργαλειοποίηση του μύθου παραμερίζοντας την αξία της διήγησης (Κοντάκος, 2003: 194).

Η επιλογή των μύθων από αυτούς που έγραψαν το βιβλίο έγινε με βάση οι μαθητές να μάθουν για την ελληνική μυθολογία (Βιβλίο του δασκάλου, σελ. 5). Σκοπός είναι τα παιδιά να αρχίσουν να κατανοούν πως πίσω από κάθε μύθο υπάρχει και μια αλήθεια, για να μπορέσουν να μεταβούν από το μύθο στην ιστορία.

Επιπλέον, σύμφωνα με το Αναλυτικό Πρόγραμμα Σπουδών (<http://www.pi-schools.gr/programs/depps/>) επιδιώκεται:

- η πρώτη επαφή με την ελληνική μυθολογία
- να κατανοήσουν πως πίσω από κάθε μύθο υπάρχει μια πραγματικότητα
- να αποκτήσουν ιστορικές γνώσεις
- η ανάπτυξη της σκέψης και των δεξιοτήτων των παιδιών.

2.3. Ο ΜΥΘΟΣ ΤΟΥ ΗΡΑΚΛΗ

Στο βιβλίο της Ιστορίας της Γ΄ Δημοτικού παρουσιάζεται ο μύθος του Ηρακλή σε επτά θεματικές ενότητες:

- Η γέννηση του Ηρακλή
- Το λιοντάρι της Νεμέας
- Η Λερναία Ύδρα και ο Κάπρος του Ερύμανθου
- Το ελάφι με τα χρυσά κέρατα, οι Στυμφαλίδες Όρνιθες, οι στάβλοι του Αυγεία
- Κι άλλοι άθλοι
- Ο Κέρβερος του Άδη και τα χρυσά μήλα των Εσπερίδων
- Το τέλος του Ηρακλή

Σύμφωνα με το Αναλυτικό Πρόγραμμα Σπουδών στόχοι της διδασκαλίας του προαναφερόμενου μύθου είναι:

- Γνωριμία με τη ζωή και τους άθλους του Ηρακλή.
- Θαυμασμός των χαρακτηριστικών του Ηρακλή.
- Να δουν την ομορφιά της μυθολογίας.
- Να καταλάβουν την αξία των κατορθωμάτων για το καλό των υπόλοιπων ανθρώπων.
- Να καταλάβουν πως γίνεσαι ήρωας.
- Να απολαύσουν την αξία των άθλων στην τέχνη.

2.3.1 Ο Ηρακλής

Ο Ηρακλής αποτελεί το μεγαλύτερο ήρωα της αρχαίας μυθολογίας. Ήταν γιος της Αλκμήνης και του Δία και ήταν ο πιο δυνατός από όλους. Αντιμέτωπος τα άγρια θηρία απομάκρυνε τους τυράννους και σκότωσε τους χειρότερους βασιλιάδες. Διακρινόταν για τη δικαιοσύνη του, την προθυμία τους και την καλοκαρδοσύνη του. Δεν έχανε ποτέ και οι άθλοι του έμειναν ανεξίτηλοι στην ιστορία.

2.3.2 Η γέννηση του Ηρακλή

Η μητέρα του Ηρακλή είχε σύζυγο τον Αμφιτρύωνα και ζούσαν στη Θήβα λόγω του ότι αυτός είχε σκοτώσει τον πατέρα της Αλκμήνης. Ο Δίας τότε μεταμφιέστηκε σε Αμφιτρύωνα και πλάγιασε με την Αλκμήνη. Πριν έρθει στο κόσμο ο Ηρακλής, ο Δίας είπε στους υπόλοιπους Θεούς ότι θα γεννηθεί ο βασιλιάς των Περσίδων. Η Ήρα τότε ζήλεψε και αισθανόταν μίσος για την Αλκμήνη και για τον Ηρακλή. Ο Δίας διέταξε κάποια στιγμή τον Ερμή να φέρει το μωρό στον Όλυμπο και την ώρα που η Ήρα κοιμόταν, το έβαλε να πιει λίγο γάλα από το στήθος της για να είναι ανίκητος. Όταν ο Ηρακλής μεγάλωσε η Ήρα έστειλε δυο φίδια και εκείνα τα σκότωσε με τα χέρια του.

2.3.3 Το λιοντάρι της Νεμέας

Εκείνη την εποχή ο Ηρακλής απεστάλη από το Μαντείο των Δελφών στο βασιλιά Ευρυσθέα για να δουλεύει για αυτόν και να κάνει τους άθλους που του έλεγε. Ο βασιλιάς φοβόταν τον Ηρακλή και πίστευε πως σε κάποιον από τους δώδεκα άθλους που θα του έβαζε θα σκοτωνόταν. Ο πρώτος άθλος ήταν να σκοτώσει το λιοντάρι της Νεμέας, το οποίο έτρωγε τους ανθρώπους και τα ζώα.

2.3.4 Η Λερναία Ύδρα και ο Κάπρος του Ερύμανθου

Ο δεύτερος άθλος ήταν να σκοτώσει τη Λερναία Ύδρα που είχε εννέα κεφάλια που έβγαζαν φωτιά και κατέστρεφαν τους ανθρώπους και όλη την πλάση. Οι κάτοικοι το φοβόταν και ο Ηρακλής μαζί με το ξάδελφο του το εξόντωσαν.

2.3.5 Το ελάφι με τα χρυσά κέρατα, οι Στυμφαλίδες Όρνιθες, οι στάβλοι του Αυγεία

Σ' ένα βουνό κατοικούσε το ιερό ελάφι της θεάς Άρτεμης, το οποίο κανείς δεν μπορούσε να το πιάσει. Ο βασιλιάς πρόσταξε τον Ηρακλή να το φέρει ζωντανό στο παλάτι του. Το κυνηγούσε αρκετό καιρό ώσπου μια μέρα το ελάφι μπήκε στο ποτάμι και εκείνος το χτύπησε με ένα βέλος. Το πήρε το πήγε στο βασιλιά και αφού του το έδειξε το ελευθέρωσε.

Έπειτα ο Ηρακλής έπρεπε να καταπολεμήσει τις Στυμφαλίδες όρνιθες, που ήταν πελώρια πουλιά με σιδερένια μύτη και έτρωγαν ανθρώπους. Με τα βέλη του κατάφερε να σκοτώσει τα περισσότερα, ωστόσο κάποια του ξέφυγαν.

Στον επόμενο άθλο ο βασιλιάς τον διέταξε να σκουπίσει τους στάβλους του βασιλιά Αυγεία σε μια μέρα. Αυτός ο βασιλιάς είχε πολλά ζώα και είχε μαζευτεί πολύ κοπριά. Ο Ηρακλής σκέφτηκε να σκάψει δύο μεγάλα χαντάκια μέσα στους στάβλους και επειδή βρίσκονταν κοντά σε ποτάμια να στρέψει τη ροή τους και τα ορμητικά νερά να καθαρίσουν τις βρωμιές. Και έτσι έγινε να τα καθαρίσει μέσα σε μια μέρα.

2.3.6 Κι άλλοι άθλοι

Μετά από όλους αυτούς τους άθλους, ο βασιλιάς τον έστειλε πιο μακριά και έτσι ο Ηρακλής βρέθηκε στην Κρήτη για να πιάσει το μινώταυρο, έπειτα στη Θράκη που βρήκε το βασιλιά Διομήδη. Ο βασιλιάς αυτός είχε τέσσερα άλογα που ήταν άγρια και έτρωγαν ανθρώπους. Κατάφερε να εξοντώσει και το Διομήδη αλλά και να πάρει τα άλογα. Στη συνέχεια πήγε στη χώρα των Αμαζόνων. Εκεί υπήρχαν οι Αμαζόνες, που ήταν ωραίες και καλές στην τοξοβολία. Ο Ηρακλής τις πολέμησε και τις νίκησε παίρνοντας τη ζώνη της βασίλισσάς τους και πηγαίνοντας την στον Ευρυσθέα. Μετά πήγε στη Δύση για να φέρει τα βόδια του Γηρυόνη στις Μυκήνες, τα οποία όμως τα φυλούσε ο ίδιος ο Γηρυόνης, ο οποίος ήταν ένα τέρας και ο σκύλος του που είχε δυο κεφάλια και η ουρά σαν φίδι. Ο Ηρακλής κατάφερε να τους σκοτώσει και να πάει τα βόδια στις Μυκήνες.

2.3.7 Ο Κέρβερος του Άδη και τα χρυσά μήλα των Εσπερίδων

Μετά από τόσες μάχες ο Ηρακλής ήταν πια ανίκητος. Για αυτό το λόγο ο Ευρυσθέας τον έστειλε στον Άδη για να του φέρει τον Κέρβερο, ένα σκυλί με τρία κεφάλια που ήταν φύλακας. Ο Ηρακλής πάλεψε με τον Κέρβερο και τον νίκησε. Όταν τον είδε ο Ευρυσθέας τρόμαξε ως συνήθως και τότε του ζήτησε να πραγματοποιήσει το τελευταίο άθλο με τα χρυσά μήλα από τον κήπο των Εσπερίδων. Αυτά τα πρόσεχαν οι νύμφες Εσπερίδες κι ένας δράκος που δεν κοιμόταν. Εκεί τριγύρω ζούσε και ο Άτλαντας που κρατούσε στην πλάτη του τον Ουρανό.

Στο δρόμο για εκεί ο Ηρακλής συνάντησε τον Προμηθέα, ο οποίος του είπε τον δρόμο και το συμβούλεψε να στείλει τον Άτλαντα να πάει στον κήπο των Εσπερίδων. Έτσι, ο Ηρακλής κράτησε εκείνος τον ουρανό μέχρι να γυρίσει ο Άτλας. Ο Άτλαντας μαζί με τις Εσπερίδες, έκαναν ένα μαγικό ποτό για να κοιμηθεί ο δράκος και να πάρουν τα χρυσά μήλα. Πηγαίνοντας, προς τον Ηρακλή δεν ήθελε να πάρει τον Ουρανό και με ένα τέχνασμα του ο Ηρακλής του ξαναέδωσε τον ουρανό χωρίς να το καταλάβει. Πήρε τα χρυσά μήλα και τελικά μετά από αυτόν τον άθλο ήταν πια ελεύθερος.

2.3.8 Το τέλος του Ηρακλή

Όντως πια ελεύθερος ο Ηρακλής έκανε σύζυγό του τη Δηιάνειρα. Μια μέρα πήγαν να περάσουν ένα ποταμό και τους βοήθησε ο Κένταυρος Νέσσος. Αυτός πήρε στη πλάτη του τη Δηιάνειρα για να περάσει το ποταμό και γοητεύτηκε και ήλθε να την πάρει μαζί του τρέχοντας. Όταν το είδε ο Ηρακλής του έριξε βέλη και τον σκότωσε. Πριν πεθάνει ο Κένταυρος είπε στην Δηιάνειρα να πάρει λίγο από το αίμα του και να το βάλει στο χιτώνα του Ηρακλή γιατί έτσι θα την αγαπάει για πάντα. Εκείνη μια μέρα το έκανε και ο Ηρακλής άρχισε να πονάει καθώς ο χιτώνας κόλλησε πάνω του και έτσι κατάλαβε πως θα πέθαινε. Τότε ανέβηκε στο βουνό Οίτη μάζεψε ξύλα, ξάπλωσε πάνω τους και είπε να ανάψουν φωτιά. Κανένας δεν ήθελε να το κάνει και έτσι ο Φιλοκτήτης δέχτηκε και για να τον ευχαριστήσει ο Ηρακλής του έδωσε τα δηλητηριασμένα βέλη του. Όταν άναψε τη φωτιά άρχισε να βροντά και ένα σύννεφο τον ανέβασε στον Όλυμπο μαζί με τους υπόλοιπους θεούς και εκεί τα βρήκε με την Ήρα.

2.4 Ο ΜΥΘΟΣ ΤΟΥ ΟΔΥΣΣΕΑ-ΟΙ ΠΕΡΙΠΕΤΕΙΕΣ ΤΟΥ ΟΔΥΣΣΕΑ

Στο βιβλίο της Ιστορίας της Γ' Δημοτικού παρουσιάζονται οι περιπέτειες του Οδυσσέα σε έξι θεματικές ενότητες:

- Στους Κίκονες, στους Λωτοφάγους και στους Κύκλωπες.
- Στον Αίολο, στους Λαιστρυγόνες, και στο νησί της Κίρκης.
- Στον Άδη, στις Σειρήνες, στη Σκύλλα και στη Χάρυβδη.
- Στο νησί του Ήλιου, στο νησί της Καλυψώς και στο νησί των Φαιάκων.
- Ο Οδυσσέας στην Ιθάκη.
- Ο Οδυσσέας σκοτώνει τους μνηστήρες.

Με βάση τους στόχους της διδασκαλίας του μύθου που προβλέπονται από το Αναλυτικό Πρόγραμμα είναι οι εξής:

- Να καταλάβουν την αξία του αγώνα του Οδυσσέα και το νόστο του.
- Να δουν τα ηθικά χαρακτηριστικά του ήρωα.
- Να καταλάβουν ότι οι περιπέτειες του Οδυσσέα είναι αξιοθαύμαστες για τους ναυτικούς εκείνης της εποχής.
- Να δουν τη σημαντικότητα του πολιτισμού της ομηρικής εποχής.
- Να καταλάβουν λέξεις όπως παραμύθι, φαντασία, χρόνος, πόλεμος, ήρωας κ.α.

2.4.1 Ο Οδυσσέας

Ο Οδυσσέας ήταν ο βασιλιάς της Ιθάκης, πονηρός και εφευρετικός, και γνωστός για τη δεκάχρονη περιπλάνηση του μετά το πόλεμο μακριά από την οικογένεια του. Είχε σύζυγο την Πηνελόπη και γιο τον Τηλέμαχο. Πήγε στον Τρωικό Πόλεμο να πολεμήσει, για να πάρουν πίσω την ωραία Ελένη που την απήγαγε ο Πάρις από τον Μενέλαο. Στο πόλεμο το πιο σημαντικό που έκανε ήταν η επινόηση του Δούρειου Ίππου, το οποίο ήταν ένα ξύλινο άλογο στην κοιλιά του οποίου θα κρύβονταν οι Έλληνες για να αιφνιδιάσουν του Τρώες. Εκείνοι πειθόμενοι ότι οι Έλληνες έφυγαν και τους το άφησαν σαν δώρο το έβαλαν μέσα στη πόλη και άρχισαν να γιορτάζουν. Το βράδυ οι Έλληνες βγήκαν και κατάφεραν να νικήσουν την απόρθητη πόλη. Έτσι αυτό ήταν το τέλος του Τρωικού Πολέμου. Με το τέλος το πολέμου ο Οδυσσέας ξεκίνησε το δρόμο για την Ιθάκη. Όμως επειδή είχαν διαπράξει πολλές προσβολές απέναντι στους θεούς, εκείνοι τους τιμώρησαν με άλλα δέκα χρόνια να περιπλανούνται μέχρι να φτάσουν. Ενώ ξεκίνησαν με 12 καράβια, τελικά δεν έμεινε ούτε ένα.

2.4.2 Στους Κίκονες, στους Λωτοφάγους και στους Κύκλωπες

Αρχικά οι θεοί έστειλαν ισχυρούς ανέμους που οδήγησαν τα πλοία στη χώρα των Κικόνων. Εκεί λεηλάτησαν τη χώρα με ζώα και κρασί και κάθισαν στην ακτή να φάνε. Οι Κίκονες είδαν όσα έγιναν και τους όρμησαν με μια άγρια μάχη. Οι Αχαιοί μπήκαν στα πλοία και ξεκίνησα με καταιγίδα. Στη συνέχεια με τη βοήθεια του βοριά έφτασαν στη χώρα των Λωτοφάγων, τους γνώρισαν και εκείνοι τους έδωσαν λωτούς, τους έφαγαν και ξέχασαν τα πάντα και δεν ήθελαν να φύγουν. Ο Οδυσσέας τότε ανησύχησε και πήγε να δει τι κάνουν.

Στη συνέχεια πήγαν στο νησί των Κυκλώπων. Εκεί υπήρχε μια σπηλιά όπου μπήκαν μέσα ο Οδυσσέας και το ένα πλήρωμα. Έφαγαν και περίμεναν να έρθει αυτός που ζούσε εκεί. Όταν ήρθε τρώμαξαν καθώς ήταν ο γιος του Ποσειδώνα ο Κύκλωπας Πολύφημος. Όταν μπήκε σφράγισε τη σπηλιά με ένα πελώριο βράχο και όταν τους είδε κατασπάραξε δύο συντρόφους. Ο Οδυσσέας σκέφτηκε για να γλιτώσουν να φτιάξει από ένα κορμό δέντρου κάτι μυτερό, να το ζεστάνουν και ενώ έχουν μεθύσει το Κύκλωπα να του το καρφώσουν στο μάτι. Εκείνος άρχισε να ουρλιάζει και φώναζε πως τον τύφλωσαν. Το πρωί κρεμάστηκαν ο Οδυσσέας και οι σύντροφοι του κάτω από τα πρόβατα και ενώ ο Κύκλωπας τα χάιδευε καθώς έβγαιναν, δεν κατάλαβε ότι ήταν από κάτω και έτσι κατάφεραν να φύγουν. Ο Ποσειδώνας, όμως, θύμωσε μαζί τους και δεν τους άφησε να επιστρέψουν στην Ιθάκη.

2.4.3 Στον Αίολο, στους Λαιστρυγόνες και στο νησί της Κίρκης.

Έπειτα έφτασαν στο νησί του Αιόλου, που ήταν ο θεός των ανέμων. Εκείνος τους καλοδέχτηκε και τους έδωσε ένα ασκί με ανέμους και είπε στον Οδυσσέα να μην το ανοίξει. Κόντευαν να φτάσουν μετά από εννιά μέρες στην Ιθάκη, όταν η περιέργεια των συντρόφων του τους έκανε να το ανοίξουν. Τότε οι άνεμοι τους παρέσυραν στη χώρα των Λαιστρυγόνων, στην οποία ζούσαν γίγαντες και μόλις είδαν τα καράβια έριχναν μεγάλες πέτρες, βυθίζοντας όλα τα καράβια εκτός από το καράβι του Οδυσσέα. Μετά οι άνεμοι τους οδήγησαν στο νησί της μάγισσας Κίρκης, η οποία τους μεταμόρφωσε σε γουρούνια εκτός από ένα ο οποίος με τον τρόπο του την ανάγκασε να κάνει τους συντρόφους του ανθρώπους.

Φεύγοντας, η Κίρκη έδωσε στον Οδυσσέα συμβουλή να πάει στον Άδη και να ρωτήσει το μάντη πως θα επιστρέψει στην Ιθάκη.

2.4.4 Στον Άδη, στις Σειρήνες, στη Σκύλλα και στη Χάρυβδη

Ο Οδυσσέας πήγε στον Άδη και βρήκε και ρώτησε το μάντη, ο οποίος του είπε πως αν δεν πειράξουν τα βόδια του θεού Ήλιου θα επιστρέψουν στην Ιθάκη. Φεύγοντας απ' τον Άδη, πήγαν στο νησί των Σειρήνων, όπου εκεί οι Σειρήνες μάγευαν με τη μελωδία τους ναυτικούς και όταν πλησίαζαν, αυτές τους έτρωγαν. Τότε έβαλε σε όλους τους συντρόφους του κερι στα αυτιά και εκείνος ήταν δεμένος στο κατάρτι και έλεγε να τον λύσουν. Όταν έφυγαν μακριά από το νησί και δεν ακουγόταν η μελωδία πια τον έλυσαν. Ύστερα πέρασαν από τη Σκύλλα και τη Χάρυβδη και τα κατάφεραν χάνοντας όμως έξι συντρόφους τους.

2.4.5 Στο νησί του Ήλιου, στο νησί της Καλυψώς και στο νησί των Φαιάκων.

Μετά πήγαν στο νησί του θεού Ήλιου, όπου μετά από αρκετές μέρες χωρίς φαΐ οι σύντροφοι δεν άκουσαν τον Οδυσσέα και πείραξαν τα βόδια του Θεού Ήλιου. Όταν έφυγαν ο Δίας για να τους τιμώρησε έριξε ένα κεραυνό και διέλυσε το πλοίο σκοτώνοντας όλους τους συντρόφους εκτός από τον Οδυσσέα. Δέκα μέρες ήταν πάνω σε ένα κομμάτι ξύλου, όπου τελικά τα κύματα τον οδήγησαν στο νησί της Καλυψώς. Όταν τον είδε η Καλυψώ τον φρόντισε και όταν έγινε καλά δεν τον άφηνε να φύγει. Εφτά χρόνια τον κράτησε, ώσπου η θεά Αθηνά ζήτησε από το Δία να τον βοηθήσει να επιστρέψει στην πατρίδα του.

Ο Οδυσσέας έφτιαξε μια σχεδία και ανοίχτηκε στο πέλαγος. Μετά από δεκαεπτά μέρες, έφτασε στην Ιθάκη αλλά ο Ποσειδώνας δημιούργησε κύματα και ο Οδυσσέας βρέθηκε πάλι χωρίς σχεδία και μετά από δύο μέρες κολύμπι έφτασε στο νησί των Φαιάκων. Οι Φαίακες του έφτιαξαν ένα καράβι και τον πήγαν στην Ιθάκη και τον άφησαν με πλούσια δώρα στην αμμουδιά.

2.4.6 Ο Οδυσσέας στην Ιθάκη

Όταν ο Οδυσσέας ξύπνησε αντίκρουσε τη θεά Αθηνά, η οποία του είπε τι συνέβαινε στο παλάτι με τους μνηστήρες οι οποίοι θέλουν να παντρευτούν τη γυναίκα του και να γίνουν βασιλιάδες. Του είπε όμως, πως η Πηνελόπη τον περιμένει και τον πήγε στη καλύβα του Εύμαιου. Τον μεταμφίεσε σε ζητιάνο και όταν έφτασε στην καλύβα ο Τηλέμαχος, η Αθηνά έδωσε στον Οδυσσέα την μορφή του για να τον καταλάβει ο γιος του. Και οι δύο μαζί έφτιαξαν ένα σχέδιο για να εξοντώσουν τους μνηστήρες. Όταν πήγαν στο παλάτι μόνο ο σκύλος αναγνώρισε τον Οδυσσέα, και έπειτα ξεψύχησε. Ο Οδυσσέας μπήκε στο σπίτι του αντικρίζοντας τους μνηστήρες και η Πηνελόπη κάλεσε την Ευρύκλεια, μια σκλάβα, να καθαρίσει τα πόδια του ξένου. Η Ευρύκλεια ενώ έπλενε τα πόδια του ξένου, είδε ένα σημάδι που είχε ο Οδυσσέας και τον γνώρισε κατευθείαν. Εκείνος την παρακάλεσε να μην πει τίποτα και έπειτα μίλησε με την Πηνελόπη.

2.4.7 Ο Οδυσσέας σκοτώνει τους μνηστήρες

Η Πηνελόπη για να τελειώσει όλο αυτό με τους μνηστήρες τους είπε ότι όποιος μπορέσει να λυγίσει τη χορδή του τόξου και να ρίξει ένα βέλος μέσα από τρύπες δώδεκα τσεκουριών,

αυτός θα γίνει ο σύζυγός της. Όλοι δοκίμασαν ώσπου το πήρε ο Οδυσσέας και το έκανε και έπειτα μαζί με το Τηλέμαχο σκότωσαν όλους τους μνηστήρες. Η Πηνελόπη με δάκρυα αγκάλιασε τον Οδυσσέα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3ο

ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΗ ΓΡΑΦΗ

3.1 Ορισμός Δημιουργικής Γραφής

Ο πιο διαδεδομένος όρος για τη δημιουργική γραφή είναι ο αγγλοσαξωνικός Creative Writing, ο οποίος οδηγεί σε διττής σημασίας νοήματα προκαλώντας σύγχυση όχι μόνο για τις πολλές σημασίες αλλά για τις προεκτάσεις του (Κωτόπουλος 2012, Κωτόπουλος, Βακάλη, Ζωγράφου 2013: 13) Η έννοια της Δημιουργικής Γραφής παραπέμπει κυρίως στην ικανότητα του ατόμου να δημιουργεί νέα κείμενα και να βρίσκει νέες ιδέες για την έκφραση των συναισθημάτων του. Αλέξανδρος Μητσέλος 2019: 57)

Η δημιουργική γραφή είναι η απεικόνιση όλων των ιδεών και των συναισθημάτων για ένα θέμα σε ένα χαρτί χρησιμοποιώντας τη φαντασία. (Brookes, I. & Marshall, 2004:58). Τα βασικά μέρη της είναι το δημιουργικό γράψιμο και τα αποτελέσματα της γραφής λόγω των σκέψεων. Η έμπνευση και το ταλέντο αποτελούν τα χαρακτηριστικά της δημιουργικής γραφής. Για το λόγο αυτό, η συγγραφή ενός λογοτεχνικού κειμένου δεν μπορεί να γίνει μόνο από λίγους ανθρώπους, καθώς είναι μια τέχνη που απαρτίζεται από πολλές τεχνικές που εξελίσσονται διαρκώς (Καρακίτσιος, 2012:79).

Η δημιουργική γραφή απαρτίζεται από τη δημιουργία, η οποία προσδίδει δημιουργικότητα στο λόγο. Μέσω αυτής τα παιδιά μπορούν να εμπνευστούν και να χρησιμοποιήσουν τη φαντασία τους, με στόχο να προβούν στην ανακάλυψη λύσεων, τα οποία δεν είχαν εντοπιστεί εξαρχής (Ευαγγέλου, 2011:42-58). Παράλληλα, η δημιουργικότητα σχετίζεται με τον μετασχηματισμό και την ανασύνθεση των δεδομένων, που έχει κάθε άτομο στη διάθεσή του, με στόχο να δημιουργήσει πρωτότυπα και καινοτόμα παράγωγα. Η αξιοποίηση των δεδομένων αυτών πραγματοποιείται, κατά κύριο λόγο, με διαισθητικό τρόπο, καθώς η δημιουργικότητα εκτείνεται πέρα από τις νοητικές διεργασίες, που αφορούν στην επέκταση των ορίων της γνώσης (Honing, 2000:102-115).

Κάτω από αυτές τις συνθήκες, η δημιουργική γραφή εστιάζει σε έναν τρόπο γραφής, ο οποίος χαρακτηρίζεται από πρωτοτυπία και αντισυμβατικότητα, καθώς διαθέτει χαρακτήρα αισθητικό και λιγότερο ενημερωτικό, αφού δεν έχει στόχο την παραγωγή ακαδημαϊκών κειμένων και εστιάζει στην αναδημιουργία του κόσμου, μέσα από την προσωπική οπτική και την υιοθέτηση ενός ιδιαίτερου τρόπου γραφής, με στόχο την συγκρότηση των εμπειριών και της σκέψης (Herbert, 2010:164).

Η Δημιουργική Γραφή επιπλέον είναι μια νέα εκπαιδευτική μέθοδος, στόχος της οποίας είναι η ορθή απόδοση του ρόλου της έκφρασης και του λόγου στα παιδιά. Με τη διαδικασία αυτή αναπτύσσεται καλύτερα η παιδική δημιουργικότητα, οδηγώντας στη δημιουργία λόγου με παιχνίδι και χωρίς αυστηρούς μαθησιακούς τρόπους (Σουλιώτης, 1995 :67). Το παιδί προσεγγίζεται βιωματικά και η μάθηση στηρίζεται στην αναδόμηση των μερών του λόγου. (Πασσιά & Μανδηλαράς, 2001 :99).

3.2 Ιστορική εξέλιξη της Δημιουργικής Γραφής

Ιστορικά, οι ρίζες της δημιουργικής γραφής εντοπίζονται στην εποχή του Αριστοτέλη, ο οποίος μέσα από το κείμενο του «Περί Ποιητικής» ήθελε να δείξει τον απολογισμό της ερευνάς του, αναφορικά με τη συλλογή και μελέτη συγγραφικών πρακτικών, οι οποίες διέθεταν σημαντικό εύρος εφαρμογής και τύγγχαναν της γενικότερης αποδοχής. Συγκεκριμένα, ο Αριστοτέλης υποδείκνυε στους μαθητές του τα χαρακτηριστικά, τα οποία δεν θα έπρεπε να υιοθετούν κατά τη συγγραφή των λογοτεχνικών τους έργων, την παρουσίαση των σκοπών τους, αλλά και τα μέσα και τις μεθοδολογίες, με στόχο την επίτευξη ενός ικανοποιητικού τελικού αποτελέσματος. Παράλληλα, επεσήμανε τα πιθανά λάθη, αλλά και τις τυχόν παραλείψεις, οι οποίες μπορούσαν να συμβάλουν στην αποτυχία του δημιουργού (Αριστοτέλης, 1995:143).

Αργότερα, στοιχεία δημιουργικής γραφής εντοπίζονται στην παράδοση της ρητορικής, η οποία γνώρισε ιδιαίτερη άνθηση, κατά τη ρωμαϊκή εποχή και με διάφορες παραλλαγές εντάχθηκε στο παιδαγωγικό σύστημα της Γαλλίας, (Massol, 2008: 5-16). Αλλά και πριν τα ρωμαϊκά χρόνια, η δημιουργική γραφή αξιοποιούνταν ως τεχνική στις συντεχνίες των ραψωδών, έστω και αν, την εποχή εκείνη, η μαθητεία δεν επεκτεινόταν πέρα από τα στενά όρια του οικογενειακού περιβάλλοντος (Τοντόροφ, 2013: 148-153).

Το 1936 με την ίδρυση του Πανεπιστημίου της Iowa κάνει την εμφάνιση της η δημιουργική γραφή ως κλάδος της επιστήμης (Κωτόπουλος, 2012: 136-138). Το πρώτο εργαστήριο του πανεπιστημίου έγινε το καλοκαίρι του 1939 με την προϋπόθεση να παρουσιάσουν οι φοιτητές τις ικανότητές τους για την ανάπτυξη του ταλέντου τους (Iowa University:1 στο Dawson 2005:81).

Η δημιουργία της δημιουργικής γραφής ως κλάδου της επιστήμης γίνεται με την ταυτόχρονη προσπάθεια να αντικατασταθεί η ανάλυση των λογοτεχνικών έργων από μια κριτική αξιολόγηση που αφορά την αισθητική της ποιότητα. Την περίοδο εκείνη γίνεται η άνοδος της Θεωρίας, ενώ λίγα χρόνια πιο μετά εδραιώνεται η Νέα Κριτική. Η Δημιουργική Γραφή σταδιακά αναπτύσσει την επιστημονική της ταυτότητα (Κωτόπουλος, 2012: : 194) Σήμερα η Δημιουργική Γραφή είναι αρκετά σημαντική και έχει εξελιχθεί σε πολλά πανεπιστήμια. Τα προγράμματά της είναι κατοχυρωμένα σε πολλά Πανεπιστήμια της Ευρώπης, της Αυστραλίας και της Ασίας. Η ένταξη της Δημιουργικής Γραφής ως μάθημα στις βαθμίδες του εκπαιδευτικού συστήματος δεν θα αργήσει, καθώς στην Κύπρο υπάρχει ήδη στο πρόγραμμα σπουδών της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης από τη σχολική χρονιά 2012-2013(Κωτόπουλος, 2012: 203-209).

3.3 Δημιουργική Γραφή στην εκπαίδευση

Είναι καλό να γίνει αναφορά πως η Δημιουργική Γραφή θα ήταν καλό να ενταχθεί στην εκπαιδευτική διαδικασία σε όλες τις βαθμίδες. Κατά τον Morley (2007:5) αυτή μπορεί να διδαχτεί όπως οποιαδήποτε τέχνη, καθώς αναπτύσσεται η παιδική δημιουργικότητα. Επιπλέον, θα μπορούσε να αναφέρει κανείς την εξέλιξη της Δημιουργικής Γραφής και σε παγκόσμιο επίπεδο καθώς αντιμετωπίζεται ως ένα ιδιαίτερα ενδιαφέρον γνωστικό αντικείμενο. Το γεγονός αυτό την καθιστά ικανή να ενταχθεί στο εκπαιδευτικό πλαίσιο από

τις πρώτες τάξεις του δημοτικού έως και τα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα συμπεριλαμβανομένων μεταπτυχιακών και διδακτορικών τίτλων. Ταυτόχρονα οι δυνατότητες που προσφέρει η δημιουργική γραφή μπορούν να συνδυαστούν με εκπαιδευτικές τεχνικές ποικίλου περιεχομένου, για παράδειγμα ο σχηματισμός ιδεών, ενώ μπορούν να εμπλουτιστούν με παιχνίδια λέξεων, σύνθεση νέων ιστοριών, με βάση φανταστικές υποθέσεις, τροποποίηση ιστοριών, που έχουν αφηγηθεί και δημιουργία φανταστικών ηρώων (Καλογήρου, 2009: 225-230).

Σε κάθε περίπτωση, ο εκπαιδευτικός έχει την ευχέρεια να συνδυάσει τις πρακτικές της Δημιουργικής Γραφής με σκοπό να ενισχύσει την διδασκαλία του και να εξοικειώσει τους μαθητές του με την γραφή. Παράλληλα, η Δημιουργική Γραφή καθιστά ενεργούς τους μαθητές στο γραπτό λόγο με την έκφραση σκέψεων και συναισθημάτων σε τέτοια μορφή ώστε να κατανοήσουν τη σημαντικότητα της προετοιμασίας, στη συνέχεια τον έλεγχο και τελικά στη δημοσίευσή των δημιουργιών τους.

Συχνά, μάλιστα, συνδέεται και με Πανεπιστημιακά μαθήματα που δεν την αφορούν αλλά είναι ωραία η σύνδεση της, όπως Λογοτεχνία-Γλώσσα, κινηματογράφος, θεατρικό παιχνίδι, μουσική, ψυχολογία και ΤΠΕ (Τεχνολογίες των Πληροφοριών και των Επικοινωνιών) (Κωτόπουλος 2012: 145).

Η συνεισφορά της Δημιουργικής Γραφής βοηθάει στην ανάπτυξη του παιδιού και στην ψυχολογία του. Υπάρχουν επτά λόγοι σύμφωνα με τους οποίους οι μαθητές χρειάζεται να αθούν στην δημιουργία των δικών τους ιστοριών μέσω του γραπτού λόγου. Αρχικά, κυρίαρχος πρωταρχικός λόγος αποτελεί η διασκέδαση ενώ εξίσου σημαντική είναι και η ενίσχυση έκφρασής τους. Η αξία της γραφής και της φαντασίας του παιδιού αποτελούν επιπρόσθετα πλεονεκτήματα. Παράλληλα, η σκέψη των μαθητών αποσαφηνίζεται ενώ ενισχύεται η αναζήτηση της ταυτότητας τους. Τέλος, τα παιδιά μαθαίνουν να γράφουν και να διαβάζουν (Tompkins, 1982: 94).

Εκτός από την αισθητική και την ανάπτυξη της δημιουργικότητας οι μαθητές μπορούν να παίρνουν ενεργή συμμετοχή στην τέχνη, με σκοπό να ξεπεράσουν τυχόν αρνητικές σκέψεις και να δημιουργήσουν τη φαντασία τους. (Καραγιάννης, 2010 :35). Έτσι το παιδί θα γίνει ώριμος αναγνώστης και θα εκφράζεται ελεύθερα. Τα παιδιά μπορούν να δημιουργήσουν και να εκφράσουν σκέψεις και να τα αποτυπώνουν σε μία κόλλα χαρτί. Καθώς καθίσταται αδύνατο να μεταφερθούν οι προσωπικές ιδιότητες που διέπουν τη δημιουργική γραφή από τους εκπαιδευτικούς, είναι καλύτερο να υπάρχει ένα υποστηρικτικό περιβάλλον που τους επιτρέπει να χρησιμοποιούν τις δικές τους δημιουργίες για πειραματισμό και ανακάλυψη. Με την ανάγνωση της Λογοτεχνίας, δημιουργούνται στον αναγνώστη συναισθήματα όπως άγχος που στο τέλος επιζητούν μια λύση (Βακάλη, Κωτόπουλος, 2012:123).

Στόχος της λειτουργίας της δημιουργικής γραφής είναι η σύνθεση κειμένων που αναφέρονται στην λογοτεχνική αναφορά και όχι στην δημιουργία ανεπίσημων δοκιμίων. Μετά τους αναγνώστες, τα παιδιά θεωρούνται επίσης πιθανοί συγγραφείς. Επομένως, είναι δυνατόν να μελετήσουμε ιστορικά τη γραφή ως δημιουργία, καθώς και συλλογική συν-δημιουργία και μεμονωμένη ατομική παραγωγή. Μέσα από τη δημιουργική γραφή, τα παιδιά οδηγούνται στο να κατανοούν τους συμβολισμούς των κειμένων και του σχεδιασμού του και στην αναδιάταξη της αφήγησης. Η δημιουργική γραφή έχει ως στόχο την ανοικοδόμηση του

περιβάλλοντος και την αναδιάταξή του. Σε γενικές γραμμές, τα παιδιά μπορούν να επωφεληθούν από δημιουργικές ασκήσεις γραφής σε διάφορους τομείς. Αρχικά, στη δημιουργία δικών τους προσωπικών υποθέσεων ενώ με αυτόν τον τρόπο συμβάλλουν και στην καλλιέργεια της κριτικής σκέψης μέσω συζητήσεων που σχετίζονται με αυτές. Έπειτα, η δημιουργική γραφή συμβάλλει στην ανάλυση και περιγραφή, ταξινόμηση και σύγκριση υποθέσεων. Αξίζει επίσης να αναφερθεί και το γεγονός ότι μαθαίνουν να συνθέτουν σκέψεις και πληροφορίες μέσω αντιθέσεων και αντιπαραθέσεων. Επιπλέον, αποκτούν επαφή με λογικές αναλύσεις και διαδικασίες ενώ μπορούν να κάνουν εφαρμογή των γνώσεων τους και να τις μεταδώσουν. Τελειώνοντας, οι μαθητές αποκτούν υπομονή και ομαδικότητα ενισχύοντας την έννοια της συνεργασίας και της ανάληψης των ευθυνών (Robin, 2006:175).

Η ένταξη των δημιουργικών δραστηριοτήτων γραφής στο Πρόγραμμα Σπουδών της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης έχει στόχο την καλλιέργεια της δημιουργικής σκέψης και της φαντασίας, αλλά και στη διαμόρφωση μιας θετικής στάσης γραφής. Μέσω αυτής της διαδικασίας, τα παιδιά αποκτούν αυτογνωσία και αυτοπεποίθηση, ενώ ταυτόχρονα δέχονται την ποικιλομορφία και καλλιεργούν το ομαδικό πνεύμα. Η σπουδαιότητα του ρόλου των δασκάλων έγκειται στο να υποστηρίζουν τους μαθητές, για να εξαλείψουν το άγχος που μπορεί να βιώσουν. Οι εκπαιδευτικοί παρέχουν κίνητρα για να ενθαρρύνουν την ελεύθερη σκέψη, αλλά και για να δημιουργήσουν συνδέσεις με άλλες μορφές τέχνης. (Βασιλοπούλου, 2021:23)

Η δημιουργική γραφή δίνει έμφαση στις αισθήσεις, τα συναισθήματα και τη μουσικότητα. Οι μαθητές βρίσκουν συχνά ενδιαφέρον να εξερευνούν πράγματα που σχετίζονται με τη γλώσσα και την προσωπικότητά τους. Με αυτόν τον τρόπο, ενισχύουν την τόσο την προσωπική τους εξέλιξη αλλά και τη γλωσσική. Εύλογα, λοιπόν, αυτά τα οφέλη αντικατοπτρίζονται σε αντίστοιχη αύξηση των θετικών κινήτρων. Μεταξύ των προϋποθέσεων που προωθούν τα κίνητρα, ο Dornvei (2001:123) αναφέρει μία σειρά από αυτά. Είναι αδιαμφισβήτητο ότι συμβάλλει δημιουργία μιας ευχάριστης και ταυτόχρονα υποστηρικτικής ατμόσφαιρας. Επιπλέον, η εμπειρία της εκμάθησης καθίσταται πιο ευχάριστη και οι εργασίες περισσότερο ελκυστικές για τα παιδιά. Η μονοτονία της διδασκαλίας και των εκδηλώσεων στην τάξη σπάει ενώ διεγείρει τον ενθουσιασμό τους για πιο ενεργή συμμετοχή σε οποιαδήποτε διαδικασία. Επιπροσθέτως, αυξάνεται η προσδοκία των μαθητών για επιτυχία παρέχοντας τους επιπλέον κίνητρο τόσο στην διαχείριση όσο και την παρουσίαση των εργασιών τους. Ταυτόχρονα προωθείται η ανάπτυξη της συνοχής στο πλαίσιο των ομαδικών εργασιών και αναπόφευκτα την ενίσχυση για την επιτυχία των παιδιών. Οι μαθητές μαθαίνουν να έχουν εμπιστοσύνη και έσω της ενθάρρυνσης να αυξάνουν τα κίνητρα τους για να προωθείται και η συνεργατικότητα των παιδιών και η αυτονομία τους. Τέλος, τονίζει ότι αυξάνει την ικανοποίηση των μαθητών ενώ ενισχύει την έννοια της προσφοράς μέσω των ανταμοιβών με ενθαρρυντικό τρόπο.

Σύμφωνα με τους Graham & Harris (1989:167), τα τρία συστατικά που ανέδειξαν τη δημιουργική γραφή με τρόπο αξιόπιστο και συνεπή και σκοπό της εμφάνιση της γνώσης ή της ενίσχυσης της αυτό-έκφρασης περιλαμβάνουν τα εξής. Το πρώτο περιλαμβάνει την προσέγγιση σε ένα βασικό άξονα σχεδιασμού, αναθεώρησης και γραφής. Το δεύτερο συστατικό είναι η έκφραση των κρίσιμων βημάτων κατά τη διαδικασία της γραφής ενώ το

τρίτο αποτελεί η παροχή σχολίων και επισημάνσεων από τις πληροφορίες και τα δεδομένα που διδάσκονται. Επισημαίνεται ότι τα στοιχεία αυτά επέφεραν αποτελέσματα για τη διδασκαλία της δημιουργικής γραφής σε παιδιά με μαθησιακές δυσκολίες.

Είναι γεγονός ότι υπάρχει αναλογική σχέση μεταξύ της γραφής και την ανάπτυξης σχεδίου. Ως εκ τούτου, καλύτερα σχέδια για γραφή επιφέρουν καλύτερα αποτελέσματα. Είναι γεγονός πως τα παιδιά και οι δάσκαλοι που έχουν πιο ανεπτυγμένη τη διαδικασία της γραφής να βοηθούν τους συμμαθητές τους διατυπώνοντας τα δικά τους "σχέδια δράσης", μέσω ερωτήσεων (Englert, Raphael & Anderson, 1992:73).

Επιπλέον, είναι σημαντικό να τονίσουμε την κρισιμότητα τόσο των ικανοτήτων αναθεώρησης όσο και επεξεργασίας κατά τη διαδικασία της γραφής. Πιο συγκεκριμένα, οι Wong, et al. (1996:197-212), ζήτησαν να γράψουν κείμενα με τη συνεργατική μέθοδο. Οι μαθητές χωρίστηκαν σε ζευγάρια τα οποία άλλαζαν ρόλους μεταξύ τους, μαθητών-συγγραφέων και κριτών-μαθητών. Ο ρόλος του μαθητή-κριτικού επεσήμανε τυχόν ερωτήσεις που αφορούσαν το κείμενο και ζητούσε από το παιδί που το έγραψε διευκρινήσεις. Ο δάσκαλος είναι εκεί για να δίνει ανατροφοδότηση σε ότι χρειαστούν τα παιδιά.

Η ανατροφοδότηση αυτή όταν συνδυάζεται με ορθές πληροφορίες στη διαδικασία της γραφής, η επικοινωνία μεταξύ εκπαιδευτικού και μαθητή εντείνεται. Η ανταλλαγή αυτή πληροφοριών και σχολίων αναπτύσσει μία ευαισθησία στον αναγνώστη και συμβάλλει στη διαμόρφωση του προσωπικού στυλ γραφής του καθενός. Σύμφωνα με όσα διατυπώνουν οι Wong et al. (1996:197-212) οι διάλογοι μεταξύ μαθητή και δασκάλου που αφορούσαν ποικίλους προβληματισμούς και επίλυση των προβλημάτων, συνέβαλαν στην ενίσχυση διαμόρφωσης διαφορετικών σκέψεων και δυνατότητας γραφής από διαφορετική σκοπιά.

Ωστόσο, υπάρχουν στρατηγικές οι οποίες εφαρμόζονται πριν τη διαδικασία της πραγματικής γραφής. Ο Englert et al. (1992:110) αναφέρει ότι τα σχέδια για γραφή απαρτίζονται από ιδέες για την οργάνωση της γραφής και έπειτα την ταξινόμηση των σκέψεων κατά το στάδιο που οι μαθητές διαβάζουν και συγκροτούν δεδομένα που αφορούν τη συγγραφή, ενώ διευκρινίζονται οι σκέψεις και η σχέση τους με τα στοιχεία τους. Η γραφή που εστιάζει στο περιεχόμενο θα μπορούσε να συμβάλλει στην ανάδειξη των δυνατών σημείων των μαθητών που αντιμετωπίζουν μαθησιακές δυσκολίες. Πιο συγκεκριμένα, τη στιγμή που τους τέθηκε να καταγράψουν πιο σύνθετες ιδέες τα παιδιά με δυσκολίες εμφάνιζαν εννοιολογικές επιδόσεις με βάση τις δεξιότητες τους (Baker et al., 2003:384). Σύμφωνα με τους ίδιους Gersten&Baker (1999:98), ενδεχομένως οι γραπτές δεξιότητες και η χρήση των μεθόδων γραφής σε διαφορετικές σπουδές είχε σκοπό την αύξηση του συνολικού επιπέδου επιδόσεων του μαθητή να διαμορφώσει ένα νέο άξονα για την διεξαγωγή της έρευνας της δημιουργικής γραφής.

Η μέθοδος της Αυτορρυθμιζόμενης Ανάπτυξης Στρατηγικής θέτει συγκεκριμένα πράγματα στα παιδιά. Καταρχήν τα παιδιά πρέπει να ελέγξουν το κοινό και το λόγο της γραφής που τους ώθησαν να γράψουν, στη συνέχεια να συντάξουν ένα σχέδιο για αυτό που έχουν ως σκοπό να αναπτύξουν με βάση τις γραπτές σημειώσεις τους, έπειτα να ελέγχουν τις

επιπτώσεις του στον αναγνώστη και τελειώνοντας να συνεχίσουν τη γραφή τους (Graham & Harris, 2000:89).

3.4 Η Δημιουργική Γραφή στην Ελλάδα

Στην Ελλάδα, πέρα από σεμινάρια, για πρώτη φορά δημιουργείται το 2017 από το Πανεπιστήμιο Μακεδονίας Μεταπτυχιακό Τμήμα για τη Δημιουργική Γραφή. Οι απόφοιτοι του τμήματος συμμετέχουν σε αρκετές δραστηριότητες Δημιουργικής Γραφής και δημιουργούνται Όμιλοι και Εργαστήρια Δημιουργικής Γραφής, όπου τα παιδιά συγγράφουν κείμενα. Παράλληλα, την η Δημιουργική Γραφή διδάσκεται και στις Δικαστικές Φυλακές Διαβατών και στο Κέντρο Θεραπείας Εξαρτημένων Ατόμων στη Σίνδο Θεσσαλονίκης. Ακόμη, το Μεταπτυχιακό τμήμα έκανε τέσσερα συνέδρια με κορυφαίους ερευνητές με το συγκεκριμένο αντικείμενο, με σκοπό την ανταλλαγή απόψεων και προβληματισμών για τη Δημιουργική Γραφή. Τελειώνοντας, υπάρχει στο Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο μεταπτυχιακό Πρόγραμμα για τη Δημιουργική Γραφή που έχει ως στόχους την επιτυχή εμπέδωση γνώσεων για τους πτυχιούχους αλλά και την εξειδίκευση τους για το επαγγελματικό τους μέλλον.

3.5 Η Δημιουργική Γραφή ως μάθημα στην Ελλάδα

Η Δημιουργική Γραφή εντάσσεται στην ελληνική εκπαίδευση με την μορφή της άτυπης εκπαίδευσης, μέσα από εργαστήρια Δημιουργικής Γραφής. Σύμφωνα με έρευνες (Ντιούδη, 2012:75, Φιλιππούλου, 2013:15) στη χώρα μας η Δημιουργική Γραφή διδάσκεται στην τυπική εκπαίδευση:

- σε εργαστήρια δημιουργική γραφής
- σε πανεπιστήμια
- σε πιλοτικά προγράμματα
- σε καλλιτεχνικά σχολεία
- σε σεμινάρια
- σε κέντρα εκπαίδευσης ενηλίκων

Γενικά στις βαθμίδες εκπαίδευσης δεν συναντάμε τη δημιουργική γραφή ως μάθημα ούτε να είναι ενσωματωμένο σε άλλο μάθημα εκτός από τα σχολεία που προαναφέρθηκαν. Το σκηνικό αλλάζει από την ίδρυση του μεταπτυχιακού προγράμματος με εμπνευστής του τον καθηγητή Μίμη Σουλιώτη.

Τα Προγράμματα Σπουδών περιλαμβάνουν δημιουργικές δραστηριότητες για τα λογοτεχνικά κείμενα, ενώ στο Νηπιαγωγείο γίνεται χρήση εικονογραφημένων βιβλίων (Κάτση, 2017:13). Με αυτό τον τρόπο το παιδί, μπορεί να κάνει ανάγνωση, να δημιουργεί δικά του κείμενα χωρίς να αξιολογείται. Είναι ένα παιχνίδι βάση του οποίου τα παιδιά ενθαρρύνονται χωρίς να διστάζουν να πειραματιστούν και αλλού (Κωτόπουλος 2014:1). Στο πλαίσιο της καθημερινότητας, η Δημιουργική Γραφή είναι μια βιωματική μάθηση (Κωτόπουλος, 2014:1).

Η έμπνευση που υπάρχει στη δημιουργική γραφή δεν μπορεί να διδαχθεί. Διδάσκονται όμως οι τρόποι δημιουργίας του πλαισίου που βοηθάει τη γέννηση και την έμπνευσή της. Ένα περιβάλλον που στηρίζεται σε κανόνες περιορίζει τη φαντασία και την ελεύθερη σκέψη, ενώ η χρήση της γλώσσας αποκλίνει από την πραγματικότητα, με σκοπό να δημιουργηθούν καινοτόμοι δρόμοι προσωπικής έκφρασης και γραφής για κάθε μαθητή (Καρακίτσιος, 2013:95).

3.6 Σχέση Δημιουργικής Γραφής, παιδικής Λογοτεχνίας και μυθολογίας

Μέσω της λογοτεχνίας γίνεται η μετάβαση από το προφορικό στο γραπτό λόγο. Ο αναγνώστης έρχεται σε επαφή με τεχνικές και την επεξεργασία της γλώσσας βοηθώντας τον στην αφομοίωση της διαδικασίας της Δημιουργικής Γραφής. Η διαδικασία μετάβασης από τον ένα τόπο στον άλλο εμφανίζει ενδιαφέρον, καθώς μια έννοια παίρνει διάφορες σημασίες για την τελική διαμόρφωση του κειμένου (Παπαγεωργίου, 2006:72). Ο μύθος, αν αλλαχτεί μπορεί να αποτελεί ιστορική αφήγηση ή παραμύθι. Ο στόχος των μύθων είναι η ανασκόπηση του παρελθόντος. Η επεξεργασία των μύθων που αναφέρονται στα παιδιά γίνεται με τη μορφή ενός πιο σύντομου κειμένου με σκοπό την καλύτερη κατανόηση των μύθων από τα παιδιά. Γίνεται μικρή αναφορά στους ήρωες και τους θεούς και αυτό μέσα από τη ζωή τους. Πολλά βιβλία έχουν αφιερωθεί στους ήρωες, οι οποίοι διακρίνονται για τη μυϊκή τους δύναμη (Παπαγεωργίου, 2006:72).

Η συγγραφή ενός κειμένου από ένα ενήλικα γίνεται με σεβασμό προς την πλοκή του μύθου, χρησιμοποιώντας αφηγηματικές μεθόδους, συγκεκριμένη γλώσσα με σκοπό την εξέλιξη του παιδιού. Η μυθολογία προσέφερε πολύ υλικό για την ανάπτυξη της δημιουργικής γραφής. Όπως λέει και ο σπουδαίος Umberto Eco, ο μύθος είναι ένα έργο της λογοτεχνίας που δεν είναι περιορισμένο αλλά μπορεί να αποτελέσει κίνδυνο για τα δόγματα. (Eco, U.2002:97)

Σημαντικός παράγοντας για το μύθο είναι η αφήγηση, γνωρίζοντας τη δομή του και κατανοώντας τα στοιχεία του. Η λογοτεχνία αποτελείται από εργαλεία για την κατανόηση της μυθολογίας από τον αναγνώστη. Άρα ή όχι πολύπλευρη ερμηνεία ενός μύθου οδηγεί στην αποδυνάμωσή του.

ΜΕΡΟΣ 2^ο

ΠΡΑΚΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο

ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΗ ΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΜΥΘΟΣ ΣΤΗΝ ΤΑΞΗ

4.1 Μεθοδολογία έρευνας

Για τη συγγραφή της παρούσας εργασίας ακολουθήσαμε την ακόλουθη μεθοδολογία .

Αρχικά ασχοληθήκαμε γενικά με τους μύθους και στη συνέχεια εστιάσαμε την προσοχή μας στους μύθους του Ηρακλή και του Οδυσσέα. Η παράθεση των αναγκαίων στοιχείων έγινε με βάση τον ορισμό, όσον αφορά τη θεωρία για τους Μύθους, τη Μυθολογία και τη Δημιουργική Γραφή, και την περιγραφή και «ιστορική» αφήγηση, όταν εστιάσαμε το ενδιαφέρον μας στους συγκεκριμένους μύθους με τους οποίους ασχοληθήκαμε.

Το ερευνητικό δείγμα ήταν 40 παιδιά της Τρίτης τάξης με εκπαιδευτικούς τον κ. Μπαντόλα Γεώργιο και την κα. Σταμάτη Αναστασία. Η συλλογή των ερευνητικών δεδομένων πραγματοποιήθηκε μέσα από περιγραφικές σημειώσεις πεδίου, τα φύλλα εργασίας και τα δημιουργικά προϊόντα των μαθητών. Η ανταπόκριση των μαθητών στο δημιουργικό κάλεσμα στην αρχή εκδηλώθηκε με κάποια αμηχανία και επιφύλαξη, λόγω των καινοτόμων δράσεων. Στην πορεία όμως συμμετείχαν στην όλη διαδικασία έμπλεοι συναισθημάτων χαράς και συγκίνησης.

Στη συνέχεια αφού χωρίστηκαν τα παιδιά σε ομάδες, τους δόθηκαν φύλλα εργασίας με ασκήσεις δημιουργικής Γραφής. Τέλος, έγινε αποκωδικοποίηση των εργασιών και καταγράφηκαν τα συμπεράσματα των εμπλεκόμενων εκπαιδευτικών μέσα από ένα ερωτηματολόγιο ανοιχτού τύπου.

4.2 Διαθεματικό Ενιαίο Πλαίσιο Προγραμμάτων Σπουδών (Δ.Ε.Π.Π.Σ.) και Αναλυτικά Προγράμματα Σπουδών (Α.Π.Σ.) Υποχρεωτικής Εκπαίδευσης

Τα προγράμματα σπουδών (ΦΕΚ των νέων ΔΕΠΠΣ- ΑΠΣ ΦΕΚ 303B/13-03-2003, ΦΕΚ 304B/13-03-2003) αναφέρουν για συγγραφή κειμένου αλλά και για δραστηριότητες δημιουργικής γραφής. Με βάση το Διαθεματικό Ενιαίο Πλαίσιο Προγραμμάτων Σπουδών το μάθημα της Ιστορίας έχει σκοπό να αναπτύξει την ιστορική σκέψη και συνείδηση. Για να αναπτυχθεί η ιστορική σκέψη πρέπει να κατανοηθούν τα ιστορικά γεγονότα, τα αίτια και οι συνέπειες τους, ενώ για τη συνείδηση πρέπει να κατανοηθούν οι συμπεριφορές των ηρώων. Με αυτό το τρόπο το παιδί θα συνειδητοποιήσει ότι ο κόσμος στον οποίο ζει είναι η συνέχεια

των γεγονότων που διδάσκεται στην Ιστορία, με σκοπό την ανάπτυξη της υπευθυνότητας απέναντι στην κοινωνία.

Σύμφωνα με το Πρόγραμμα Σπουδών της Ιστορίας για τη Γ' τάξη και συγκεκριμένα για τη μυθολογία τίθενται οι στόχοι για την ανάπτυξη του ενδιαφέροντος για αυτή αλλά και η σύνδεση των παιδιών με την ιστορική τους κληρονομιά. Σύμφωνα με τους γενικούς στόχους όσο αφορά τη μυθολογία, πρέπει τα παιδιά να κάνουν συγκρίσεις και να οδηγούνται σε κάποια συμπεράσματα, αλλά και να προβληματίζονται με σκοπό την εξέλιξή τους.»(Αννα Βακάλη 2014:274).

Σύμφωνα με το Αναλυτικό Πρόγραμμα οι μαθητές με την επαφή τους με τη μυθολογία αποκτούν την ικανότητα της δημιουργικής γραφής, με τη διήγηση μύθων και συζητήσεις για τους αρχαίους Έλληνες. Επιπλέον, βλέπουν εικόνες από τους μύθους και τους θεούς και μπορούν έτσι να συσχετίζουν την πληροφορία που τους δίνεται με την αναπαράσταση. Επίσης, δημιουργούν κείμενα σχετικά με τη μυθολογία και πραγματοποιούν συζητήσεις γύρω από αυτούς τους μύθους.

4.3 Από τη θεωρία στην πράξη

Σε αυτή την έρευνα αναδείχθηκε η διαφορά που υπάρχει ανάμεσα στις δραστηριότητες Δημιουργικής Γραφής και στις δραστηριότητες που περιλαμβάνει το Τετράδιο Εργασιών της Ιστορίας της Γ' Δημοτικού, σύμφωνα με το Πρόγραμμα Σπουδών. Η έρευνα διεξήχθη σε δημοτικό σχολείο του Ευόσμου και συγκεκριμένα στο 25ο Δημοτικό σχολείο. Ένα σχολείο 17θέσιο με περίπου 400 παιδιά, στις δύο τάξεις της Γ' Δημοτικού. Οι μύθοι του Ηρακλή και του Οδυσσέα ήταν κατάλληλοι στο να εμπλουτίσουν οι μαθητές τη φαντασία τους και να δημιουργήσουν μέσα από τις εικόνες και το υλικό, φανταστικά πράγματα. Μετά την ολοκλήρωση κάθε ενότητας, γινόταν η σύγκριση πάνω στις δραστηριότητες της Δημιουργικής Γραφής και στις δραστηριότητες του σχολικού εγχειριδίου με σκοπό να συγκρίνουμε το πώς εναπόκειται στο ήδη υπάρχων πλαίσιο του εκπαιδευτικού συστήματος και σε αυτό της Δημιουργικής Γραφής. Οι 40 συμμετέχοντες μαθητές χωρίστηκαν σε μικρές ομάδες των τριών έως τεσσάρων μαθητών. Την ευθύνη την είχαν οι εκπαιδευτικοί των αντίστοιχων τμημάτων με τη δική μου επίβλεψη.

Οι ασκήσεις Δημιουργικής Γραφής συντάχθηκαν με τέτοιο τρόπο ώστε οι εκπαιδευτικοί :

- Να δημιουργήσουν ευνοϊκές συνθήκες κατά τη διδακτική τους πράξη.
- Να δοθεί έμφαση στη δημιουργική σκέψη των παιδιών ,να ευαισθητοποιηθούν στα ερεθίσματα του περιβάλλοντος,
- Να δημιουργηθεί μία ατμόσφαιρα ευχάριστη και δημιουργική
- Να ενθαρρυνθούν για τις πρωτοβουλίες τους.

Επίσης έμφαση δόθηκε και στη δημιουργία κινήτρων για μάθηση, σχεδίων μάθησης με συμπερίληψη πολλών μεθόδων μάθησης, στην καλλιέργεια κριτικής σκέψης και στην ένταξη του παιχιδιού στη διδακτική πράξη.

Μέσα στους στόχους μας, ήταν :

- να προκαλέσουμε τη ενεργή συμμετοχή τους
- να τους βοηθήσουμε να κατανοήσουν ότι η γλώσσα μεταβάλλεται κάθε στιγμή
- να εμπλουτίσουμε τον προφορικό τους λόγο
- να εξασκήσουν τη σκέψη τους ενεργοποιώντας τη φαντασία τους
- να ψυχαγωγηθούν καθώς και στο
- να δοθούν ευκαιρίες και να επικοινωνήσουν με παιχιδιάρικο τρόπο

Δημιουργήσαμε ασκήσεις για την ενεργό συμμετοχή των παιδιών με τη βιωματική μέθοδο, με σκοπό την καλύτερη εμπέδωση της γνώσης αλλά και την εμπλοκή τους σε αυτή. Δουλέψαμε πάνω στους μύθους του Ηρακλή και του Οδυσσέα οι οποίοι είναι κατάλληλοι στο να εμπλουτίσουν οι μαθητές τη φαντασία τους και να δημιουργήσουν μέσα από τις εικόνες και το υλικό το οποίο βλέπουν, φανταστικά πράγματα. Να συσχετίσουν έννοιες, περιστατικά και καταστάσεις άλλων περιόδων με το σήμερα και να δημιουργούν κείμενα με βάση τους μύθους.

Στόχοι που επιδιώκονται στους μύθους του Ηρακλή και του Οδυσσέα είναι:

- Γνωριμία με το μύθο.
- Θάρρος για έκφραση και ανάπτυξη της αφήγησης.
- Επεξεργασία και μύηση στα γραπτά.
- Χειρισμός των πληροφοριών.
- Συσχέτιση γεγονότων και διατύπωση γενικεύσεων.
- Ανάπτυξη ενδιαφέροντος για την ελληνική μυθολογία.
- Διαθεματικός προσδιορισμός της γνώσης.

Τέλος, έγινε αξιολόγηση και ανατροφοδότηση. Ο χρόνος διάρκειας της έρευνας ήταν δύο μήνες.

4.4. Δημιουργική Γραφή πάνω στα μαθήματα της ιστορίας Γ΄ τάξης δημοτικού «Ο Ηρακλής».

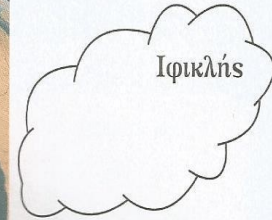
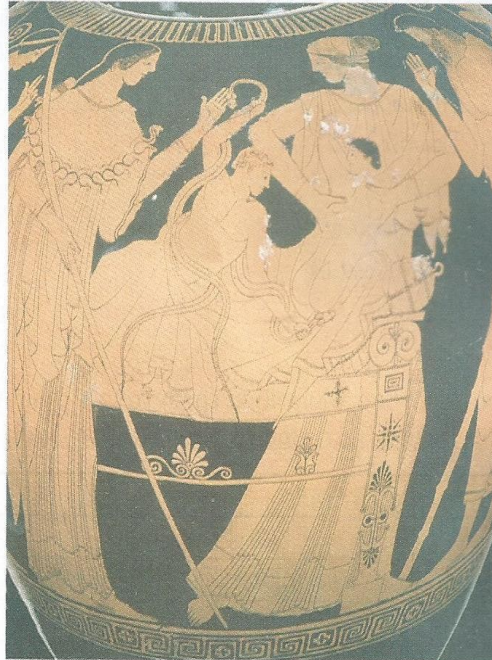
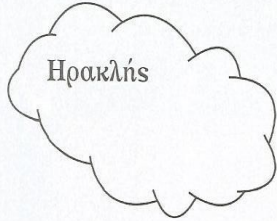
4.4.α Δραστηριότητες, ερωτήσεις –ασκήσεις δημιουργικής γραφής αναπτύσσονται στο τετράδιο εργασιών

Οι στόχοι είναι οι εξής:

- Να αναπτυχθεί η παρατηρητικότητα, η δημιουργική σκέψη και η φαντασία των παιδιών με την ενασχόληση τους με τους μύθους.
- Να αναπτυχθεί η ενσυναισθητική προσέγγιση και η κριτική σκέψη για την καλύτερη κατανόηση των μύθων.
- Να εμπεδώσουν τα διδαχθέντα και να καλλιεργηθεί η γραπτή έκφραση των μαθητών για τη δημιουργία κειμένων σχετικά με τη μυθολογία.
- Να πετύχουμε την αυτενέργεια, τη βιωματικότητα, την εποπτικότητα μέσα από την επαφή τους με τη μυθολογία.
- Να καλλιεργήσουν την αφήγηση μια ιστορίας και ενός συναισθήματος από βιωματική σκοπιά.
- Να αναπτυχθεί η γλώσσα και η επικοινωνιακή ικανότητα αλλά και η δημιουργία συνεργατικότητας και δημιουργικότητας μέσα στην τάξη.

1. Η γέννηση του Ηρακλή

1. Παρατηρώ την εικόνα και γράφω τι νιώθουν και τι κάνουν τα δυο παιδιά.

Ο Ηρακλής πνίγει τα φίδια

2. Διαβάζω το κείμενο 7. Ποιο δρόμο διάλεξε να ακολουθήσει ο Ηρακλής; Αν ήσουν εσύ στη θέση του, ποιο δρόμο θα διάλεγες και γιατί;

.....

.....

.....

.....

3. Γράφω με δικά μου λόγια τον χρησμό της Πυθίας.

.....

.....

.....

4. Παίζουμε θέατρο στην τάξη. Τα πρόσωπα είναι: ο Ηρακλής, η Αρετή και η Κακία.

Οι στόχοι στην ακόλουθη δραστηριότητα είναι οι εξής:

- Να αξιοποιήσουν τις εικόνες ως πηγές.
- Να προσπαθήσουν να αποδομήσουν το κείμενο με την άσκηση του άστρου.
- Να καλλιεργηθούν οι κατασκευαστικές δεξιότητες των μαθητών και η ελεύθερη έκφρασή τους μέσα από τη δραματοποίηση.

2. Το λιοντάρι της Νεμέας

1. Παρατηρώ την εικόνα. Ποια στοιχεία με βοηθούν να καταλάβω ότι το πρόσωπο που παριστάνεται είναι ο Ηρακλής;

A large rectangular box with a dotted line border, intended for students to write their observations about the image.

2. Διαβάζω το κείμενο 3 και γράφω τα χαρίσματα του Ηρακλή.

γενναιόψυχος

3. Φτιάχνουμε με χαρτοκοπτική τη λεοντή και τη χρωματίζουμε.
4. Παριστάνουμε στην τάξη τον Ευρυθέα που διατάζει, το λιοντάρι που βουχάται και τρώει ζώα, τον Ηρακλή που το τοξεύει, το πνίγει, το γδέρνει και παίρνει τη λεοντή, τους ανθρώπους που τον ευχαριστούν, γιατί τους έσωσε.

Οι στόχοι είναι οι εξής:

- Να ευαισθητοποιηθούν τα παιδιά σε θέματα περιβάλλοντος.
- Να επεξεργαστούν ένα παράθεμα από το οποίο θα αντλήσουν πληροφορίες.
- Να παρουσιάσουν οι μαθητές προσωπικές τους δημιουργίες.

3. Η Λερναία Ύδρα και ο κάπρος του Ερύμανθου

1. Ο Ηρακλής κάποια ζώα δεν τα σκότωσε. Μήπως σκέφτηκε κάτι καλύτερο; Συζητάμε στην τάξη για το πώς συμπεριφέρονται σήμερα οι άνθρωποι στα άγρια ζώα.
2. Διαβάζω το κείμενο 3 και απαντώ:
 - α) Γιατί ο Ευρυσθέας μισεί τον Ηρακλή;
 - β) Τι σκέφτεται για τον Ηρακλή, όταν βλέπει να πετυχαίνει τον ένα μετά τον άλλο τους άθλους που του αναθέτει;
3. Ζωγραφίζω κι εγώ το δικό μου αγγείο με έναν από τους άθλους που έμαθα στο σημερινό μάθημα.

Οι στόχοι είναι η εξής:

- Να συγκρίνουν πληροφορίες.
- Να προεκτείνουν συζητήσεις.
- Να αναπτύξουν τη φαντασία και τη δημιουργική σκέψη.

4. Το ελάφι με τα χρυσά κέρατα, οι Στυμφαλίδες όρνιθες, οι στάβλοι του Αυγεία

1. Διαβάζω τις πηγές (κείμενο 3) και προσέχω τις πληροφορίες που μου δίνουν για τον τρόπο που εξόντωσε ο Ηρακλής τις Στυμφαλίδες όρνιθες.

Τι λέει η παράδοση

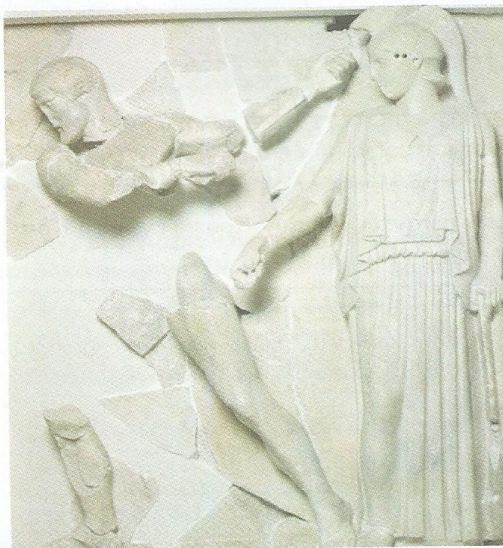
.....

Τι λέει ο Πείσανδρος

.....

Συμφωνούν οι δύο πηγές;

2. Οι επιστήμονες πιστεύουν ότι οι Στυμφαλίδες όρνιθες ήταν κουνούπια από τα έλη της περιοχής, που προκαλούσαν πυρετούς και σκόρπιζαν τον θάνατο στους κατοίκους. Μήπως ο άθλος αυτός του Ηρακλή δείχνει τις προσπάθειες των ανθρώπων να αποξηράνουν τα έλη και να τα καθαρίσουν από τα κουνούπια; Το συζητάμε στην τάξη.
3. Παρατηρώ την εικόνα. Τι κρατάει ο Ηρακλής; Τι νομίζεις ότι σκέφτεται; Δίπλα του είναι η θεά Αθηνά. Τι να του λέει άραγε;

Οι στόχοι είναι η εξής:

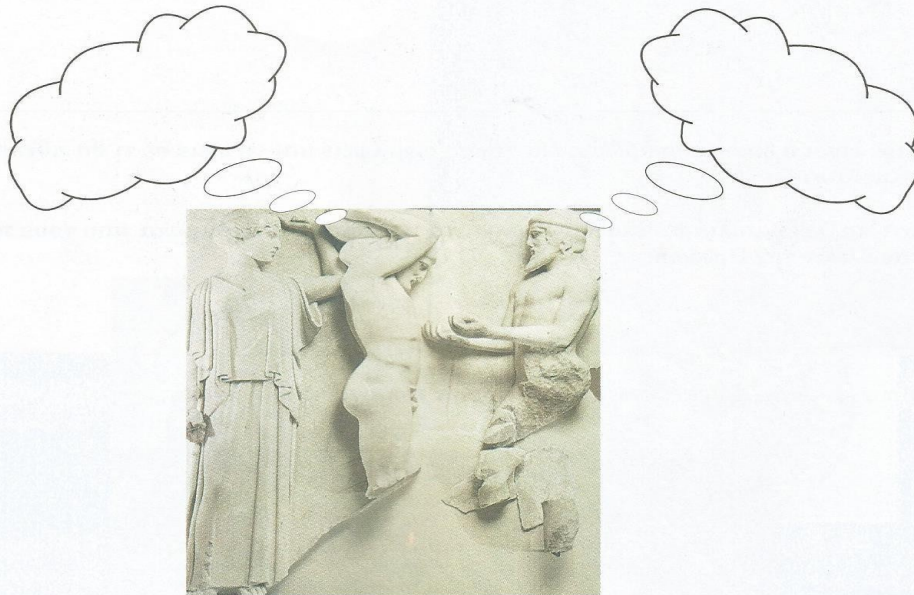
- Παρατήρηση, περιγραφή και σύγκριση.
- Ανάπτυξη φαντασίας και δημιουργικής σκέψης των παιδιών.
- Αξιοποίηση των λέξεων πρόοδος και εξέλιξη.
- Κατανόηση ότι οι άνθρωποι σήμερα γνωρίζουν περισσότερα από ότι οι άνθρωποι στην αρχαιότητα.

6. Ο Κέρβερος του Άδη και τα χρυσά μήλα των Εσπερίδων

1. Σήμερα, υπάρχουν κάποια φρούτα που το όνομά τους να σου θυμίζει τον κήπο των Εσπερίδων;

.....

2. Γράφω έναν μικρό διάλογο ανάμεσα στον Ηρακλή και στον Άτλαντα, όπως τον φαντάζομαι.

3. Ο κήπος των Εσπερίδων βρισκόταν κοντά στο σημερινό Γιβραλτάρ. Παρατηρώ τον χάρτη και απαντώ. Γιατί στα παλιά χρόνια οι άνθρωποι πίστευαν ότι στο Γιβραλτάρ βρισκόταν το τέλος του κόσμου; Σήμερα τι ξέρουμε;
4. Μπορείς να αναφέρεις ένα παράδειγμα το οποίο να αποδεικνύει τις πληροφορίες που μας δίνει η παρακάτω πηγή; Θα σε βοηθήσει το κείμενο 5.

Ανθρώπους που παραβίαζαν τον νόμο και κακούς βασιλιάδες
(ο Ηρακλής) τους τιμωρούσε με θάνατο κι έκανε τις πόλεις ευτυχισμένες.

Διόδωρος Σικελιώτης, *Ιστορική Βιβλιοθήκη*, 4, 17, 5,
μτφ. Απ. Παπανδρέου (με αλλαγές)

4.4.β Δραστηριότητες, ερωτήσεις –ασκήσεις δημιουργικής γραφής

1^η Δραστηριότητα

● Η Γέννηση του Ηρακλή

Ανάμεσα στις γυναίκες που ερωτεύτηκε ο Δίας και έκανε μαζί τους παιδιά ήταν και η Αλκμήνη, η γυναίκα του βασιλιά Αμφιτρώωνα. Ο Δίας, παίρνοντας τη μορφή του Αμφιτρώωνα, ξεγέλασε την Αλκμήνη και κοιμήθηκε μαζί της. Έτσι, γεννήθηκε ο Ηρακλής. Η Αλκμήνη είχε και άλλον έναν γιο, που τον έλεγαν Ιφικλή.

Ο Δίας για να κάνει τον Ηρακλή ανίκητο, έστειλε τον Ερμή να φέρει το μωρό στον Όλυμπο, για να πιει από το γάλα της Ήρας την ώρα που αυτή κοιμόταν. Όταν η Ήρα το κατάλαβε, τινάχτηκε απότομα και από το γάλα της που χύθηκε δημιουργήθηκαν στον ουρανό ο Γαλαξίας και τα αστέρια.

Η Ήρα μισούσε τον Ηρακλή γιατί δεν ήταν δικό της παιδί. Όταν ήταν μωρό έστειλε στην κούνια του δύο φίδια, αλλά ο Ηρακλής τα έπνιξε γελώντας, δείχνοντας τη θεϊκή του καταγωγή.

Όταν ο Ηρακλής μεγάλωσε, παντρεύτηκε τη Μεγάρη κι έγινε βασιλιάς της Θήβας. Ζούσε ευτυχισμένος με την οικογένειά του. Μια μέρα η Ήρα τρέλανε τον Ηρακλή και εκείνος έκανε κακό στα παιδιά και στη γυναίκα του. Όταν κατάλαβε τι κακό είχε κάνει, πήγε στο μαντείο των Δελφών για να ρωτήσει τι έπρεπε να κάνει ώστε να τον συγχωρήσουν οι θεοί. Η **Πυθία** του είπε να πάει στις **Μυκήνες** και να εκτελεί τις διαταγές του ξαδέρφου του, **Ευρυσθέα**.

Αν η Πυθία του είχε ζητήσει να έρθει στο μέλλον και να σε βρει τι θα του ζητούσες να κάνει;

.....

Οι στόχοι είναι οι εξής:

- Περιγραφή γεγονότων και εμπειριών.
- Αναζήτηση πληροφοριών και σύγκριση

Οι ενέργειες των παιδιών είναι να θέσουν σε λειτουργία τη φαντασία τους για την ελευθερία στην έκφραση τους.

Η μέθοδος που χρησιμοποιείται είναι η καθοδηγούμενη εφευρετικότητα. Ο διάλογος που πραγματοποιεί ο εκπαιδευτικός βοηθάει στην πιο βαθιά κατανόηση και οδηγεί σε υψηλότερα

επίπεδα σκέψης. οι μαθητές με αυτή τη μέθοδο εξελίσσονται μαθησιακά και αναπτύσσουν τις μεταγνωστικές τους ικανότητες.

Τα μέσα και υλικά που χρησιμοποιούνται είναι ένα φύλλο δραστηριότητας, γόμα και μολύβια.

2^η Δραστηριότητα

- **Η Αρετή και η Κακία**

Όταν ο Ηρακλής ήταν νέος, βρέθηκε σε ένα σταυροδρόμι και σκεφτόταν ποιο δρόμο να ακολουθήσει στη ζωή του: τον δρόμο των απολαύσεων για τον εαυτό του ή τον δρόμο της προσφοράς στους άλλους ανθρώπους;

Τότε εμφανίστηκαν μπροστά του δύο γυναίκες. Η πρώτη που τον πλησίασε ήταν ντυμένη με πλούσια ρούχα και φορούσε ακριβά στολίδια. Ήταν η Κακία. Η δεύτερη που τον πλησίασε, η Αρετή, ήταν ταπεινή, ντυμένη με ρούχα απλά.

Ο Ηρακλής, μετά από έναν διάλογο που είχε με την Αρετή και την Κακία, διάλεξε τον δρόμο της Αρετής. Κουράστηκε πολύ, για να βοηθήσει τους ανθρώπους. Έγινε ο πιο σπουδαίος ήρωας και τιμήθηκε όσο κανένας άλλος.

Ζωγράφισε τη συνάντηση του Ηρακλή με την Αρετή και την Κακία. Τι μπορεί να είπαν;

Οι στόχοι είναι οι εξής:

- Να περιγράφουν και να εκφράζουν τις σκέψεις τους στο χαρτί
- Να δημιουργούν με τη φαντασία τους
- Να νιώθουν ευχαρίστηση και ικανοποίηση από το αποτέλεσμα

- Να αναπτύσσουν την κριτική τους αντίληψη, την αυτοπεποίθηση και την αυθόρμητη αυτοέκφρασή τους

Οι ενέργειες των παιδιών είναι να συζητήσουν μεταξύ τους και να προτείνουν ιδέες. Να ζωγραφίσουν τον Ηρακλή, την Αρετή και την Κακία, όπως αυτά τους φαντάζονται.

Η μέθοδος που χρησιμοποιείται είναι η καθοδηγούμενη εφευρετικότητα.

Τα μέσα και υλικά που χρησιμοποιούνται είναι η ιστορία, χαρτί, γόμα, μολύβι και ξυλομπογιές.

3^η Δραστηριότητα

- Το λιοντάρι της Νεμέας

Ο Ηρακλής, ακολουθώντας τις οδηγίες της Πυθίας, πήγε στις Μυκήνες, για να υπηρετήσει τον βασιλιά Ευρυσθέα. Μαζί του πήρε και τον ανιψιό του Ιόλαο.

Ο Ευρυσθέας, που φοβόταν μήπως ο Ηρακλής του πάρει το θρόνο, του ζήτησε να κάνει δώδεκα άθλους, ελπίζοντας ότι ο Ηρακλής θα σκοτωνόταν. Ο πρώτος άθλος ήταν να σκοτώσει το λιοντάρι της Νεμέας. Ζούσε σε μια σπηλιά με δύο εισόδους. Το δέρμα του ήταν τόσο σκληρό, που κανένα όπλο δεν μπορούσε να το τρυπήσει.

Ο Ηρακλής έκοψε μια αγριελιά και έφτιαξε ένα ρόπαλο. Όταν το λιοντάρι βγήκε από τη σπηλιά, το χτύπησε με τα βέλη του, χωρίς να καταφέρει να το πληγώσει. Ύστερα το χτύπησε με το ρόπαλο, αλλά και πάλι δεν είχε αποτέλεσμα. Το λιοντάρι κρύφτηκε στη σπηλιά.

Ο Ηρακλής έκλεισε με μεγάλες πέτρες τη μια είσοδο της σπηλιάς, μπήκε από την άλλη και πάλεψε με το λιοντάρι. Τέλος, τύλιξε τα χέρια του γύρω από το λαιμό του και το έπνιξε. Μετά πήρε το δέρμα του, **τη λεοντή**, το φόρεσε και γύρισε στις Μυκήνες.

Πού μπορεί να βρίσκεται τώρα αυτή η λεοντή;

.....

Σε μια εκδρομή που έκανες βρήκες μέσα σε μια σπηλιά αυτή τη Λεοντή. Τι θα την έκανες;

.....

Οι στόχοι είναι οι εξής:

- Να πραγματοποιούν εικασίες για το που μπορεί να είναι η λεοντή

- Να συναποφασίζουν σε μικρές ομάδες για την εξέλιξη μιας ιστορίας.
- Να απαντούν στοχευμένα σε κάθε ερώτημα.

Να αναπτύσσουν γλωσσικές και εκφραστικές δεξιότητες με τον αυτοσχεδιασμό, το διάλογο και τη δραματοποίηση των αφηγήσεων.

Οι ενέργειες των παιδιών είναι να συζητήσουν μεταξύ τους και να προτείνουν ιδέες. Να ζωγραφίσουν τη λεοντή.

Η μέθοδος που χρησιμοποιείται είναι η καθοδηγούμενη ερευνητικότητα.

Τα μέσα και υλικά που χρησιμοποιούνται είναι η ιστορία, χαρτί και ξυλομπογιές.

4^η Δραστηριότητα

- **Η Λερναία Ύδρα**

Στη λίμνη Λέρνη της Αργολίδας ζούσε ένα τεράστιο φίδι με εννιά κεφάλια. Από τα στόματά του έβγαине φωτιά, που κατέστρεφε φυτά, ζώα και ανθρώπους.

Αυτό το τέρας, τη Λερναία Ύδρα, ζήτησε ο Ευρυσθέας από το Ηρακλή να το σκοτώσει.

Ο Ηρακλής πήγε στη λίμνη με τον ανιψιό του Ιόλαο. Άναψε φωτιά, έβαλε στις φλόγες τα σιδερένια βέλη του και, όταν πύρωσαν, τα έριξε στις καλάμιές. Ο τόπος λαμπάδιασε και το τέρας αναγκάστηκε να βγει έξω.

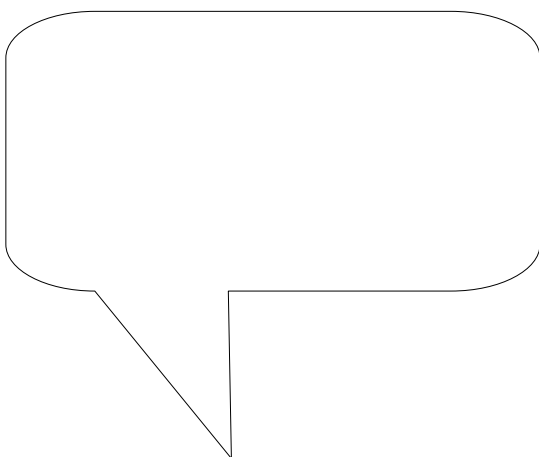
Ο Ηρακλής άρχισε να κόβει με το δρεπάνι τα κεφάλια του τέρατος. Το μεσαίο όμως κεφάλι της Λερναίας Ύδρας ήταν αθάνατο. Γι' αυτό ο Ηρακλής, αφού το έκοψε, το έθαψε βαθιά στη γη κι έβαλε πάνω του μια τεράστια πέτρα.

Μετά από ένα μεγάλο σεισμό κύλισε η πέτρα τι μπορεί να έγινε;

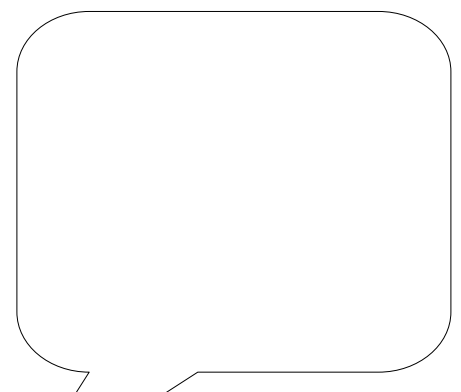
.....

Τι μπορεί να λένε τα δύο ζώα που ο Ηρακλής δεν σκότωσε αλλά τα έπιασε ζωντανά;

Το ελάφι της Άρτεμις

Ο κάπρος του Ερύμανθου

Οι στόχοι είναι οι εξής:

- Να αναγνωρίσουν την αρχή τη μέση και το τέλος μιας ιστορίας.
- Να αντιλαμβάνονται τη χρονική ακολουθία των γεγονότων.
- Να αφηγούνται ιστορίες.

Οι ενέργειες των παιδιών είναι να δημιουργήσουν τη δική τους ιστορία, να αφηγηθούν τη δική τους ιστορία.

Η μέθοδος που χρησιμοποιείται είναι η καθοδηγούμενη εφευρετικότητα.

Τα μέσα και υλικά που χρησιμοποιούνται είναι εικόνες με πρόσωπα, μέρη και καταστάσεις.

5^η Δραστηριότητα

Στους μύθους είδαμε πολλά παράξενα ζώα:

Τον Κέρβερο, ένα φοβερό σκυλί με τρία κεφάλια, που φύλαγε την είσοδο του Άδη.

Τα βόδια του Γηρυόνη τα φύλαγε ο σκύλος του, ο Όρθος, που είχε δυο κεφάλια και η ουρά του ήταν φίδι.

Τον άγριο ταύρο του Μίνωα, που από το στόμα του έβγαιναν φλόγες.

Οι Στυμφαλίδες όρνιθες, μεγάλα πουλιά, με σιδερένια ράμφη και φτερά, που τρέφονταν με ανθρώπινο κρέας.

Η Λερναία Ύδρα ένα φοβερό νερόφιδο, με τεράστιο σώμα και εννιά κεφάλια. Από τα στόματά του έβγαине φωτιά που κατάκαιγε φυτά, ζώα κι ανθρώπους.

Σκέψου τώρα κι εσύ ένα παράξενο ζώο . Πώς το αντιμετώπισε ο Ηρακλής;

.....

Οι στόχοι είναι οι εξής:

- Να μπορούν να πραγματοποιούν τη διαδικασία της περιγραφής.
- Να εξηγούν και να ερμηνεύουν όσα σκέφτονται.
- Η μέθοδος που χρησιμοποιείται είναι η καθοδηγούμενη εφευρετικότητα.
- Τα μέσα και υλικά που χρησιμοποιούνται είναι η ιστορία, χαρτιά, γόμα και μολύβια.

6^η Δραστηριότητα

Γεια σας !

Είμαι ο Ηρακλής! Με ξέρετε όλοι για τους 12 άθλους μου! Στην αρχή εξόντωσα το τρομερό λιοντάρι της Νεμέας .Μετά τη Λερναία Ύδρα , το ανίκητο τέρας. Ένα κεφάλι έκοβα, δύο ξεφύτρωναν! Βρήκα όμως τον τρόπο και το εξόντωσα. Δες τα θανατηφόρα βέλη μου. Είναι βουτηγμένα στο αίμα της Λερναίας Ύδρας.

Το πιο γρήγορο ελάφι της Κερύνειας με τα χάλκινα πόδια και τα χρυσά κέρατα το έπιασα και το πήγα ολοζώντανο στο Ευρυσθέα. Ύστερα απάλλαξα την Αρκαδία από τον κάπρο του Ερύμανθου. Και καθάρισα τους στάβλους του πλούσιου βασιλιά Αυγεία με τα 3.000 βόδια. Τριάντα χρόνια είχαν να καθαριστούν. Έστρεψα τα νερά του Πηνειού και του Αλφειού στους στάβλους και παρέσυραν την κοπριά.

Δεν γλίτωσαν από εμένα ούτε οι Στυμφαλίδες Όρνιθες κι ας είχαν χάλκινα ράμφη και νύχια. Την Κρήτη απάλλαξα από τον άγριο ταύρο που ερήμωνε τον τόπο και τ' άλογα του Διομήδη, που τα έτρεφε ο βασιλιάς της Θράκης με κρέας ανθρώπινο, τα άρπαξα και τα πήγα στον Ευρυσθέα, αφού πρώτα σκότωσα των άγριο βασιλιά. Για χάρη της Αδμήτης , της κόρης του Ευρυσθέα, πήγα στη χώρα των Αμαζόνων , σκότωσα τη βασίλισσα τους την Ιππολύτη και πήρα τη ζώνη της.

Έκλεψα τα βόδια του Γηρυόνη, του γίγαντα με τα τρία σώματα και τα τρία κεφάλια, και τα έφερα κι αυτά στον Ευρυσθέα. Στην άλλη άκρη του κόσμου πήγα να πάρω κρυφά τα μήλα από τον Κήπο των Εσπερίδων, τα δώρα που είχε προσφέρει η Γη για τον γάμο του Δία και της Ήρας.

Τέλος κατέβηκα στον Άδη και ανέβασα στην γη τον Κέρβερο, τον τρικέφαλο σκύλο. Κι έτσι νίκησα τον άγριο σκύλο που φύλαγε τις πύλες του Κάτω Κόσμου!

Μα υπάρχει κι ένας άλλος ακόμη άθλος που τον κράτησα μυστικό ως τώρα. Τον 13^ο και καλύτερο! Τον πιο δύσκολο! Αυτόν που έκανα όταν εγώ έγινα για λίγο εσύ!

Αυτόν που εσύ τώρα θα διηγηθείς!

Φαντάσου και γράψε τον 13^ο άθλο που θα μπορούσες να κάνεις εσύ αν ήσουν για λίγο Ηρακλής.
.....

Οι στόχοι είναι οι εξής:

- Να ενεργοποιήσουν την φαντασία τους.
- Να μπορούν να αποτυπώσουν στο χαρτί αυτά που σκέφτονται.
- Να μπορούν να διηγούνται φανταστικές ιστορίες.
- Να πραγματοποιούν εικασίες για το τι μπορεί να συμβεί.

Οι ενέργειες των παιδιών είναι να δημιουργήσουν και να αφηγηθούν τη δική τους ιστορία.

Η μέθοδος που χρησιμοποιείται είναι η καθοδηγούμενη εφευρετικότητα.

Τα μέσα και υλικά που χρησιμοποιούνται είναι η ιστορία, χαρτιά, γόμα και μολύβια.

4.5 Δημιουργική Γραφή πάνω στα μαθήματα της ιστορίας Γ' τάξης δημοτικού «Οι περιπέτειες του Οδυσσέα».

4.5.α Δραστηριότητες, ερωτήσεις –ασκήσεις που αναπτύσσονται στο τετράδιο εργασιών

Οι στόχοι είναι η εξής:

- Να αναφερθεί ο χαρακτήρας του Οδυσσέα.
- Να επισημανθούν κοινά θεματικά μοτίβα σε σχέση με την αρχαία και τη νέα ζωή.
- Να κινητοποιήσει τη φαντασία των μαθητών.

1. Στους Κίκονες, στους Λωτοφάγους και στους Κύκλωπες

1. Διαβάζω το κείμενο 2 και χαρακτηρίζω τον Οδυσσέα.

.....

.....

.....

.....

2. Διαβάζω τη νεοελληνική παράδοση (κείμενο 3) και βρίσκω κοινά στοιχεία με τις περιπέτειες του Οδυσσέα στη σπηλιά του Πολύφημου.

.....

.....

.....

.....

.....

3. Αν ήσουν εσύ στη θέση του Οδυσσέα, πώς θα αντιμετώπιζες τον Πολύφημο;

Οι στόχοι είναι οι εξής:

- Να υπογραμμιστούν τα βιώματα των μύθων στην καθημερινότητα και στη γλωσσική έκφραση.
- Να αναφερθούν τα κυριότερα γνωρίσματα του χαρακτήρα του Οδυσσέα.

2. Στον Αίοιο, στους Λαιστρυγόνες και στο νησί της Κίρκης

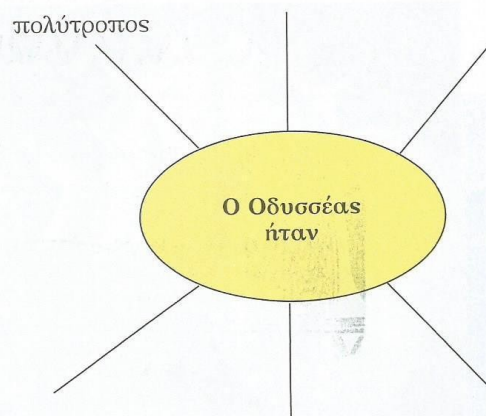
1. Γιατί νομίζεις ότι το πλοίο που εικονίζεται εδώ ονομάστηκε «Αίοιος»;

2. Τι εννοούμε σήμερα, όταν λέμε τη φράση *άνοιξε ο ασκός του Αιόλου*; Υπογραμμίζω τη σωστή απάντηση.

- α) Παρουσιάζονται νέες ευκαιρίες.
- β) Προκαλείται αναστάτωση και ταραχή.
- γ) Οργίζεται ο Αίοιος.

3. Διαβάζω το κείμενο 3 και συμπληρώνω το παρακάτω σχήμα.

Οι στόχοι είναι οι εξής:

- Να αναλογιστούν και να συγκρίνουν άλλους ήρωες που κατέβηκαν στον Άδη, όπως ο Ηρακλής και ο Ορφέας.
- Να καταλάβουν τον χρησμό για το νόστο του Οδυσσέα.

ΟΙ ΠΕΡΙΠΕΤΕΙΕΣ ΤΟΥ ΟΔΥΣΣΕΑ

ΕΝΟΤΗΤΑ 6

3. Στον Άδη, στις Σειρήνες, στη Σκύλλα και στη Χάρυβδη

1. Ποιους άλλους ήρωες γνωρίζεις που κατέβηκαν ζωντανοί στον Άδη και με ποιο σκοπό;

2. Γράφω με δικά μου λόγια την προφητεία του μάντη Τειρεσία.

3. Τι εννοούμε σήμερα, όταν λέμε τη φράση από τη Σκύλλα στη Χάρυβδη; Υπογραμμίζω τη σωστή απάντηση.

α) Από τη μία συμφορά στην άλλη.

β) Από τη μία πόλη στην άλλη.

γ) Από τη μία περιπέτεια στην άλλη.

4.5.β Δραστηριότητες, ερωτήσεις –ασκήσεις πάνω στην δημιουργική γραφή

1η Δραστηριότητα

Στους Κίκονες, στους Λωτοφάγους και στους Κύκλωπες

Με την Ιλιάδα ο Όμηρος αφηγήθηκε τα κατορθώματα των Αχαιών ηρώων στον Τρωικό πόλεμο. Με την Οδύσσεια αφηγήθηκε τις περιπέτειες του Οδυσσέα κατά την επιστροφή του από την Τροία στην πατρίδα του, την Ιθάκη. Μια περιπλάνηση που κράτησε δέκα ολόκληρα χρόνια.

Ο Οδυσσέας και οι σύντροφοί του ξεκίνησαν από την Τροία με δώδεκα καράβια. Οι θεοί ήταν θυμωμένοι για την καταστροφή των ναών τους και έστειλαν δυνατούς ανέμους, που έσπρωξαν τα καράβια στη χώρα των Κικόνων, τη σημερινή Θράκη.

Ο Οδυσσέας και οι σύντροφοί του άρπαξαν ζώα και κρασί και κάθισαν στην αμμουδιά να φάνε. Όταν τους αντιλήφθηκαν οι Κίκονες, τους επιτέθηκαν και έγινε άγρια μάχη. Σκοτώθηκαν πολλοί και οι υπόλοιποι μπήκαν στα καράβια και έφυγαν, για να γλιτώσουν.

Έφτασαν μέχρι το ακρωτήριο Μαλέα, μα τότε δυνατοί βοριάδες οδήγησαν τα καράβια στην Αφρική, στη χώρα των Λωτοφάγων. Ο Οδυσσέας έστειλε τρεις από τους συντρόφους του να εξερευνήσουν τη χώρα. Αυτοί συνάντησαν τους Λωτοφάγους, που τους έδωσαν να φάνε **λωτούς**, φρούτα μαγεμένα! Αμέσως ξέχασαν πατρίδα και συντρόφους και δεν ήθελαν να φύγουν από εκεί.

Τι θα γινόταν αν οι λωτοί ήταν φρούτα μαγεμένα που τους έκαναν μικροσκοπικούς;

.....

Τι θα γινόταν αν οι λωτοί ήταν φρούτα που τους έκαναν γιγάντιους;

.....

Πώς θα τους έβρισκε ο Οδυσσέας στην πρώτη περίπτωση πώς θα τους έπαιρνε μαζί του στην δεύτερη;

.....

Ακόμα πώς θα αντιμετώπιζαν τους Κύκλωπες αν έτρωγαν από τέτοια μαγεμένα φρούτα;

.....

Σκέψου να είχαν πάρει μαζί τους λωτούς και να το έδιναν στον Κύκλωπα τι θα γινόταν;

.....

Αν οι λωτοί ήταν φρούτα που έκαναν τους ανθρώπους καλόκαρδους, τι θα γινόταν αν έδιναν από αυτά στον Κύκλωπα;

.....

Οι στόχοι είναι οι εξής:

- Να αναπτύσσουν την κριτική τους σκέψη.
- Να αναπτύσσουν τη φαντασία τους.
- Να πραγματοποιούν εικασίες.
- Να αφηγούνται ιστορίες.

Οι ενέργειες των παιδιών είναι να δημιουργήσουν τη δική τους ιστορία, να αφηγηθούν τη δική τους ιστορία.

Η μέθοδος που χρησιμοποιείται είναι η καθοδηγούμενη εφευρετικότητα.

Τα μέσα και υλικά που χρησιμοποιούνται είναι εικόνες με πρόσωπα, μέρη και καταστάσεις.

2^η Δραστηριότητα

Στον Αίολο, στους Λαιστρυγόνες και στο νησί της Κίρκης

Μετά από ταλαιπωρίες, ο Οδυσσέας και οι σύντροφοί του έφτασαν σε ένα νησί με χάλκινα τείχη. Ήταν το νησί του Αιόλου, που ήταν γιος του Ήλιου και θεός των ανέμων.

Ο Αίολος φιλοξένησε τον Οδυσσέα, άκουσε την ιστορία του και, για να τον βοηθήσει, έκλεισε όλους τους δυνατούς ανέμους σε ένα δερμάτινο ασκί. Άφησε ελεύθερο μόνο τον Ζέφυρο να φυσάει απαλά, για να σπρώχνει το καράβι έως την Ιθάκη.

Μετά από εννέα μερόνυχτα ταξιδιού, είδαν από μακριά τις βουνοκορφές της Ιθάκης. Ο Οδυσσέας ανακουφισμένος κοιμήθηκε. Τότε οι σύντροφοί του, πιστεύοντας ότι ο Αίολος είχε βάλει στο ασκί θησαυρούς, που ο Οδυσσέας τους έκρυβε, το άνοιξαν.

Οι άνεμοι ξεχύθηκαν από το ασκί με μανία και έσπρωξαν τα καράβια μακριά, στη χώρα των Λαιστρυγόνων. Οι Λαιστρυγόνες, που ήταν ανθρωποφάγοι γίγαντες, έριξαν τεράστιους βράχους, βούλιαξαν τα έντεκα καράβια και έφαγαν όλους τους συντρόφους που ήταν μέσα.

Μόνο το καράβι του Οδυσσέα γλίτωσε, που οι άνεμοι αυτή τη φορά το έριξαν στο νησί της μάγισσας Κίρκης. Εκεί ο Οδυσσέας έστειλε τους μισούς συντρόφους του να εξερευνήσουν το νησί. Η Κίρκη τους πρόσφερε ένα μαγικό ποτό, μετά τους χτύπησε με το μαγικό ραβδί της και τους έκανε γουρούνια.

Θα βρούμε τώρα τι θα γινόταν αν η μάγισσα με το μαγικό ραβδί τους έκανε πουλιά .

Τι θα γινόταν ;

.....

Πού θα μπορούσαν να είχαν πάει;

.....

Πώς θα τους μάζεψε ξανά ο Οδυσσέας;

.....

Οι στόχοι είναι οι εξής:

- Να αφηγηθούν τις σκέψεις τους .
- Να δημιουργούν δικές τους ιστορίες.
- Να αναπτύσσουν γλωσσικές και εκφραστικές δεξιότητες με τον αυτοσχεδιασμό, το διάλογο και τη δραματοποίηση των αφηγήσεων.

Οι ενέργειες των παιδιών είναι να απαντήσουν στις ερωτήσεις, να δημιουργήσουν δικές τους ιστορίες.

Η μέθοδος που χρησιμοποιείται είναι η καθοδηγούμενη εφευρετικότητα.

Τα μέσα και υλικά που χρησιμοποιούνται είναι φύλλο δραστηριότητας, γόμα και μολύβι.

3^η Δραστηριότητα

Στον Άδη, στις Σειρήνες, στη Σκύλλα και στη Χάρυβδη

Σκέψου η μάγισσα Κίρκη να τους είχε δώσει ένα ραβδί που όταν θέλουν να γινόταν σαν τις σειρήνες που θα είχαν το σώμα πουλιού και το κεφάλι άντρα. Τι θα έλεγαν με τις σειρήνες για να τις πείσουν να μην τους φάνε;

.....

Οι στόχοι είναι οι εξής:

- Να μιλάνε για όσα τους προβληματίζουν.
- Να μπορούν να επιχειρηματολογήσουν.
- Να αντιμετωπίζουν τους φόβους τους.
- Να εξηγούν και να ερμηνεύουν όσα σκέφτονται.

Οι ενέργειες των παιδιών είναι να εντοπίσουν το φόβο στο μύθο, να τον αναλύσουν και να εκφράσουν δικούς τους φόβους.

Η μέθοδος που χρησιμοποιείται είναι η καθοδηγούμενη εφευρετικότητα.

Τα μέσα και υλικά που χρησιμοποιούνται είναι εικόνες, φύλλο δραστηριότητας και μολύβια.

4.6 Επίτευξη μαθησιακών αποτελεσμάτων

Μετά το τελείωμα των δραστηριοτήτων τους οι δύο ομάδες παρουσίασαν τις εργασίες τους και στις δύο τάξεις. Οι εκπαιδευτικοί όταν το έκριναν απαραίτητο ζητούσαν από την κάθε ομάδα να συζητήσουν τυχόν δυσκολίες που αντιμετώπισαν, καθώς και για τα συναισθήματα που βίωσαν κατά τη διάρκεια όλης της διαδικασίας.

Τέλος, ο κάθε εκπαιδευτικός εκτίμησε πόσο επιτεύχθηκαν οι τιθέμενοι διδακτικοί στόχοι:

Να μάθουν να παρατηρούν τις εικόνες, να τις επεξεργάζονται και να αναγνωρίζουν συγκεκριμένα στοιχεία με βάση τις λεπτομέρειές τους

- Να μπορούν να αντλούν συγκεκριμένες πληροφορίες από ένα κείμενο
- Να μπορούν με βάση την εικόνα και τις πληροφορίες του κειμένου, να δημιουργούν το δικό τους εικαστικό έργο
- Να μπορούν να δραματοποιούν έναν μύθο
- Το βαθμό συνεργασίας μεταξύ των παιδιών
- Το τελικό αποτέλεσμα της συνεργασίας τους
- Την εμπλοκή του κάθε μαθητή στις δημιουργικές τους εργασίες
- Το βαθμό και την ποιότητα της δημιουργικής σύνδεσης-σκέψης-αντίληψης-αποτύπωσης.
- Τη βελτίωση της ικανότητας τους να βρίσκουν εναλλακτικές λύσεις
- Τη διεκδίκηση των απόψεών τους με αποτέλεσμα
- Την ενίσχυση της αυτοπεποίθησής τους
- Το τελικό αποτέλεσμα

4.7 Δομή ερωτηματολογίου εκπαιδευτικών

Όσο αφορά τις απόψεις των δασκάλων για τις επιδόσεις των παιδιών πάνω στην Δημιουργική Γραφή χρησιμοποιήθηκε η ποιοτική αξιολόγηση, προκειμένου η έρευνα να διερευνήσει με ακρίβεια, να παράγει ένα πλούσιο κι υγιές προφίλ. Ως εργαλείο συλλογής των δεδομένων επιλέχθηκε ένα ερωτηματολόγιο ανοιχτού τύπου ώστε και ο δάσκαλος να εκφράσει και τις δικές του απόψεις, αφού δεν θα μπορούσα να επηρεάσω τις απαντήσεις των δύο συμμετεχόντων εκπαιδευτικών κ. Μπαντόλα Γεώργιο και την κα. Σταμάτη Αναστασία, όπως θα μπορούσε να γίνει, για παράδειγμα, στην περίπτωση των συνεντεύξεων. Το ερωτηματολόγιο τους δόθηκε στις 11 Ιουνίου 2021 και ήταν το εξής:

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

ΟΝΟΜΑ:

ΕΠΩΝΥΜΟ:

ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ:

ΣΧΟΛΕΙΟ:

ΠΕΡΙΟΧΗ:

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ:

Πώς ανταποκρίθηκαν τα παιδιά;

Τι ήταν αυτό που τους δυσκόλεψε και γιατί;

Πώς αισθάνθηκαν;

Δόθηκε έμφαση στη δημιουργική σκέψη;

Υπήρξε ευχάριστη και δημιουργική ατμόσφαιρα κατά τη διάρκεια της διαδικασίας;

Τα παιδιά ανέπτυξαν την κριτική τους σκέψη;

Ποιες αλλαγές θα έκαναν αν μπορούσαν να το γράψουν διαφορετικά;

Συμπερασματικές Παρατηρήσεις

Υλοποιώντας το πρόγραμμα «Προτεινόμενες Δραστηριότητες Δημιουργικής Γραφής στη Μυθολογία σε παιδιά τρίτης τάξης στο μάθημα της Ιστορίας» και συμπληρώνοντας οι δύο εκπαιδευτικοί το ερωτηματολόγιο που συμμετείχαν στο πρόγραμμα, καταγράφηκαν τα παρακάτω αποτελέσματα.

Σύμφωνα με τον πρώτο εκπαιδευτικό κ. Μπαντόλα Γεώργιο, δάσκαλο του Γ1 τμήματος του 25ου Δημοτικού Σχολείου Ευόσμου η Δημιουργική Γραφή είναι ένας τρόπος έκφρασης των παιδιών αλλά και μια δεξιότητα που μπορούν να αποκτήσουν. Η Δημιουργική Γραφή συντελεί στην έκφραση των συναισθημάτων τους, στο διαχωρισμό των σκέψεων τους αλλά και την ανακάλυψη του τι γνωρίζουν ή όχι για ένα θέμα.

Η ενθάρρυνση της γραφής ιστοριών από τους μαθητές βοηθάει να αποκτήσουν εμπιστοσύνη στον εαυτό τους και να αναπτύξουν την γλωσσική τους ικανότητα. Επιπλέον, τα παιδιά ενθαρρύνονται με αυτό τον τρόπο να σκεφτούν δημιουργικά και να εξασκήσουν τη φαντασία τους, να διεκδικούν τις απόψεις τους με αποτέλεσμα και να ενισχύσουν την αυτοπεποίθησή τους.

Σύμφωνα με την δεύτερη εκπαιδευτικό κα. Σταμάτη Αναστασία, δασκάλα του Γ2 τμήματος του 25ου Δημοτικού Σχολείου Ευόσμου, οι μαθητές που συμμετείχαν στην εκπαιδευτική διαδικασία έδειξαν ιδιαίτερο ενδιαφέρον προς αυτήν. Αφού χωρίστηκαν σε ομάδες χρησιμοποίησαν την φαντασία τους για να περιγράψουν τα γεγονότα και να δημιουργήσουν φανταστικές ιστορίες.

Αξίζει να σημειωθεί ότι οι εργασίες τους ενέπνευσαν ώστε να αποδώσουν στο γραπτό λόγο σε ικανοποιητικό βαθμό. Συνοψίζοντας, οι μαθητές ενθουσιάστηκαν τόσο με τις εργασίες όσο και με τη συνεργασία με την οποία δημιουργήθηκαν.

Όλες αυτές οι δράσεις έγιναν με στοχευμένες παρατηρήσεις και εξηγήσεις όπου χρειάζονταν για να ολοκληρώσουμε τη δράση η οποία κράτησε περίπου 2 μήνες. Τα παιδιά αυτό το διάστημα πειραματίστηκαν. Με τη βοήθεια των εκπαιδευτικών κατάφεραν:

- Να κατανοήσουν ότι η γλώσσα μεταβάλλεται κάθε στιγμή: οι λέξεις δημιουργούν νέες λέξεις, νέα κείμενα, νέες κατανοήσεις και ερμηνείες.
- Να εμπλουτίσουν την προφορική τους ομιλία
- Να προκαλέσουν το ενδιαφέρον τους για συμμετοχή
- Να εξασκήσουν τη σκέψη τους ενεργοποιώντας τη φαντασία τους
- Να ψυχαγωγηθούν
- Να επικοινωνήσουν με παιχνιδιάρικο τρόπο

Συμπερασματικά βλέποντας, διαβάζοντας και συγκρίνοντας τις εργασίες του τετραδίου εργασιών της Ιστορίας της Γ' τάξης δημοτικού με τις ασκήσεις δημιουργικής γραφής που τα παιδιά εργάστηκαν για δύο μήνες, φαίνεται ξεκάθαρα ότι η δημιουργική γραφή χρησιμοποιείται σαν δόλωμα για παιδιά και τη μάθηση. Τα παιδιά εργάζονται πιο εύκολα, είναι ευτυχισμένα και αναλαμβάνουν πρωτοβουλίες. Η δημιουργική γραφή διδάσκει στα παιδιά να συγγράφουν και να δημιουργούν κείμενα. Επίσης να λαμβάνουν υπόψη το χρόνο που έχουν στη διάθεση τους για να γράψουν και να πραγματοποιήσουν οποιαδήποτε επεξεργασία σε αυτό. Η μέθοδος της δημιουργικής γραφής επιτρέπει σε όλα τα παιδιά να ακουστούν, ακόμη και στους πιο αδύναμους δίνει την αφορμή να αναδείξουν τη δουλειά τους με στόχο την ενθάρρυνση τους. Αυτή η μέθοδος προϋποθέτει τη διάθεση του κατάλληλου χρόνου για το σχολείο. Τελειώνοντας, ο ρόλος του δασκάλου είναι να καθοδηγεί, να αναθέτει ρόλους και να βλέπει το έργο τους.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ξενόγλωσση Βιβλιογραφία

- Albouy, P. (1969), *Mythes et mythologies dans la littérature française*, Armand Colin, Paris.
- Baker, S., Gersten, R. & Graham, S. (2003). Teaching expressive writing to students with learning disabilities: research-based applications and examples. *J Learn Disabil.*, 36(2), 109-23.
- Beaton, R. (1996), *Εισαγωγή στη νεότερη ελληνική λογοτεχνία*, Αθήνα, σελ. 242-244
- Brookes, I. & Marshall, M (2004). *Good writing guide*. New York: Harap Publishers
- Brunel, P (1974) *Le mythe de la metamorphose*, Arman Colin, Paris,168.
- Buxton, R. (2002) *Όψεις του φαντασιακού στην αρχαία Ελλάδα, η μυθολογία και τα συμφραζόμενά της*, Εκδ. University studio press
- Dawson P. (2005) *Creative Writing and the New Humanities*. London and New York: Routledge
- Delcroix M. & Hallyn F. (2000), *Εισαγωγή στις σπουδές της λογοτεχνίας. Μέθοδοι του κειμέ-
νου*. Μτφρ. I.N.Βασιλαράκης. Αθήνα: Gutenberg,.
- Dornyei, Zoltan (2001). *Motivational Strategies in the Language Classroom*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Eco U. (2002), *Περί Λογοτεχνίας*. Μτφρ. Έ. Καλλιφατίδη. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Englert, C.S., & Mariage, T. V. (1992). Shared understandings: Structuring the writing experience through dialogue. *Journal of Learning Disabilities*, 24(6), 330-342.
- Englert, C.S., Raphael, T.E., & Anderson, L.M. (1992). Socially mediated instruction: Improving students' knowledge and talk about writing. *ElementarySchoolJournal*, 92, 411-449.
- Genette, G. (1983). *Nouveau discours de récit*. Paris: Seuil
- Gersten, R., Baker, S. & Edwards, L. (1999). Teaching Expressive Writing to Students with Learning Disabilities. ERIC. Διαθέσιμο στο: <https://eric.ed.gov/?id=ED439532>[πρόσβαση 28
Μαρτίου 2019]
- Glazer Joan (1997) *Introduction to Children's Literature*, *Prentice-Hall*, Inc. New Jersey
- Graham, S. and Harris, K.R. (1989). Improving learning disabled students' skills at composing essays: Self-instructional strategy training. *Exceptional Children*, 56, 201-214.

G.S.Kirk (1970), *Myth, its meaning and function in Ancient and other cultures* (Berkeley – Los Angeles)

Herbert, A. (2010). *The pedagogy of creativity*. London and New York: Routledge

Honig, A., S. (2000). Promoting creativity in young children. Annual meeting of the board of advisors for scholastic, Inc. (New York, NY, May 19, 2000).

Keeley, E. (1987) (μτφρ. Σπ. Τσακνιάς), «Ο Σεφέρης και η “μυθική μέθοδος”», στο *Μύθος και φωνή στη σύγχρονη ελληνική ποίηση*, Αθήνα, σελ. 121-126

Massol, J.-F. (2008). Présentation. Quel avenir pour la didactique de l'écriture littéraire?. *Recherches & Travaux*, 73: 5-16.

Morley, D. (2007). *The Cambridge Introduction to Creative Writing*. Cambridge: Cambridge University Press.

Robin, B. (2006) The educational uses of digital storytelling, in C. Crawford et al.(eds) (pp. 709-716). *Proceedings of Society for Information Technology & Teacher Education International Conference 2006*. Chesapeake, VA: AACE. Accessed September 21 2013.

<http://www.editlib.org/p/22129>

Ruthven K. (1988), *Ο μύθος, μετάφραση Ιουλιέττα Ράλλη – Καίτη Χατζηδήμου*, Αθήνα, Εκδ. Ερμής

Tompkins, G. (1982) Seven reasons why children should write stories. *Language Arts* 59(7):718-721

Vitti, M. (2003), *Ιστορία της νεοελληνικής λογοτεχνίας*, Αθήνα, σελ. 347

Wong, B.Y.L., Butler, D.L. Ficzere, S.A., & Kuperis, S. (1996). Teaching low achievers and students with learning disabilities to plan, write, and revise opinion essays. *Journal of Learning Disabilities*, 20, 197-212.

Zipes, J. (2002). *Sticks and stones: The Trouble some success of children's Literature from slovenly Peter to Harry Potter*, New York and London. Routledge.

Ελληνική Βιβλιογραφία

Αριστοτέλης. (1995). *Περί Ποιητικής*, μτφρ. Σίμων Μένανδρος, Ιωάννης Συκουτρής. Αθήνα: Εστία.

Αρτζανίδου Ε., Κουράκη Χ. (2014), *Φιλαγνώσια και δημιουργική γραφή*, πηγή: Πρακτικά 1ου Διεθνούς συνεδρίου «Δημιουργικής Γραφής» 4-6 Οκτωβρίου, 2013, Αθήνα-Φλώρινα: Π.Μ.Σ «Δημιουργική Γραφή»

Βαγενάς, Ν.(1994), «Αντικειμενική συστοιχία και μυθική μέθοδος», στο *Η ειρωνική γλώσσα. Κριτικές μελέτες για τη νεοελληνική γραμματεία*, Αθήνα, σελ. 61.

Βακάλη Άννα (2014), Η παραγωγή γραπτού λόγου στην Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση μετά το 1975: Από την Έκθεση στη Δημιουργική Γραφή. Διδακτορική Διατριβή. Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας, Φλώρινα.

Βασιλοπούλου, Π.(2021), διπλωματική εργασία <<Ο ρόλος της δημιουργικής γραφής στο σύγχρονο ελληνικό πολυπολιτισμικό δημοτικό σχολείο .Διδακτικές πρακτικές >> Απρίλιος 2021.

Βιβλίο Δασκάλου Ιστορίας Γ΄ Δημοτικού Έκδοση β 2007

Δεσποτίδης, Α. (2008) «Μύθος», στο *Λεξικό Νεοελληνικής Λογοτεχνίας*, Αθήνα, σελ. 1518.

Διαθεματικό ενιαίο πλαίσιο προγραμμάτων σπουδών Ιστορίας Γ΄ Δημοτικού

Ελληνική Μυθολογία , Εκδοτική Αθηνών, 1986, σελ. 16,24

Ελληνοσουηδική Συνεργασία /Εποπτική /Μεγάλη σχολική εγκυκλοπαίδεια /Ελληνική και Παγκόσμια /Τόμος 10

Ευαγγέλου, Ι. (2011). Ευφυΐα και παιδεία. Ρόδος: Μάριος Βερέττας

Ζερβού, Α. (2003). Το παιχνίδι της ποιητικής δημιουργίας στην Ιλιάδα και την Οδύσσεια. Για μια θεωρία της ομηρικής ποιητικής. Αθήνα: Καρδαμίτσα.

Κακριδής Ι.Θ. (1986). *Ελληνική Μυθολογία. Εισαγωγή στο Μύθο*. Τόμ. 1ος, 4ος . Αθήνα: Εκδοτική Αθηνών, σελ.137.

Κακριδής Φ. Ι. , Κοτσάνη Χ. , Σουέρεφ Κ. (2008) Η Μυθολογία από Μαθητές για Μαθητές , Πρακτικά 3^{ου} Μυθολογικού Συνεδρίου , Ικαρία

Καλογήρου, Τ. (2009). Τέρψεις και ημέρες ανάγνωσης. Αθήνα: Ι. Μ. Παναγιωτόπουλος

Κανατσούλη Μένη Δ. (2002) Εισαγωγή στη θεωρία και κριτική της παιδικής λογοτεχνίας Εκδ. University Studio Press

Καραγιάννης, Σ. (2010). «Η Δημιουργική Γραφή ως καινοτόμος δράση στο σχολείο: όψεις» Ημερίδα «Καινοτομίες και κριτική σκέψη: αναζητώντας πρακτικές για τη σχολική τάξη», (27 Φεβρουαρίου 2010), ΥΠ.Δ.Β.Μ.Θ.-Ελληνοαμερικανικών Εκπαιδευτικό Ίδρυμα Κολλέγιο Αθηνών Κολλέγιο Ψυχικού, www.scribd.com/doc

Καρακίτσιος, Α. (2012) Δημιουργική Γραφή: μια άλλη προσέγγιση της λογοτεχνίας ή η επιστροφή της Ρητορικής; Ηλεκτρονικό Περιοδικό Κείμενα, τεύχος 15.

Καρακίτσιος, Α. (2013). Διδασκαλία της λογοτεχνίας και δημιουργική γραφή. Θεσσαλονίκη: Ζυγός.

Κάτση, Β. (2017) <https://dspace.uowm.gr/xmlui/bitstream/handle/123456789/889/%CE%95%CE%A1%CE%93%CE%91%CE%A3%CE%99%CE%91%20%CE%A4%CE%95%CE%9B%CE%99%CE%9A%CE%97.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Κουμερτά, Θ. (2020), Η Διδακτική αξιοποίηση των αισώπειων μύθων στο Νηπιαγωγείο. Διπλωματική Εργασία, Ρόδος.

Κεντροτής, Γ. (1996). Θεωρία και πράξη της μετάφρασης. Αθήνα: Διάυλος.

Κοντάκος, Α. (2003). Μύθοι και εκπαίδευση. Προτάσεις για μία παιδαγωγική του μύθου. Αθήνα: Ατραπός.

Κωτόπουλος, Τ. (2012) Η νομιμοποίηση της δημιουργικής γραφής. Ηλεκτρονικό περιοδικό Κείμενα, τεύχος 15.

Κωτόπουλος, Η. Τριαντάφυλλος, Βακάλη, Π., Ζωγράφου, Μ. (2013), Η δημιουργική γραφή στο νηπιαγωγείο, Θεσσαλονίκη: Επίκεντρο 2013.

Κωτόπουλος Τ. (2014), Πράξη και διδασκαλία της «δημιουργικής γραφής, στη σύγχρονη ελληνική πραγματικότητα kidepedia, τόμος 15 ,μυθολογία :1-2

Μαρωνίτης, Δ. (1992) «Η αρχαιογνωσία του Σεφέρη: Ζητήματα μεθόδου», στο *Διαλέξεις*, Αθήνα, σελ. 68.

Μαρωνίτης, Δ. (2007) *Κ.Π. Καβάφης. Μελετήματα*, Αθήνα, σελ. 41-42

Μητσέλος, Α. (2019) :Η Δημιουργική Γραφή στη δευτεροβάθμια λυκειακή εκπαίδευση: σχεδιάζοντας δραστηριότητες δημιουργικής γραφής με στόχο τον πρόσκτηση γλωσσικών και κοινωνικο-πολιτισμικών δεξιοτήτων

Μουλά, Ε. (2012). «Αναζητώντας τη δημιουργικότητα στη διδασκαλία της λογοτεχνίας στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση: Ο επαναπροσδιορισμός της δημιουργικής «γραφής» στην μεταμοντέρνα πραγματικότητα και την «ψηφιακή» εκπαιδευτική τάξη πραγμάτων» *Κείμενα 15* http://keimena.ece.uth.gr/main/index.php?option=com_content&view=article&id=258:15-moula&catid=59:tefxos15&Itemid=95

Μπατσάρα, Ε. (2017), Μύθος και Δημιουργική Γραφή, Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας, Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών «Δημιουργική Γραφή», Κέρκυρα.

Μπέλλου Ι. (2006), Ανάπτυξη της δημιουργικότητας των μαθητών με διαθεματική προσέγγιση στο μάθημα της πληροφορικής γυμνασίου, στα Πρακτικά 1^{ου} Εκπαιδευτικού Συνεδρίου Το ελληνικό σχολείο και οι προκλήσεις της σύγχρονης κοινωνίας, Ιωάννινα

Μυρσιάδης, Κ. (1996)(μτφρ. Γ. Βαθής), «Το ελληνικό παρελθόν στην ποίηση του Ρίτσου», στα *Αιολικά Γράμματα*, τχ. 32-33, σελ. 266

Νικολαΐδου Σ. (2012), Δημιουργική γραφή στο σχολείο. Το τερπόν μετά του ωφελίμου., Κείμενα 15, πηγή: keimena.ece.uth.gr

Ντιούδη, Α.(2012) Η ιστορία της Δημιουργικής Γραφής. Πράξη και Διδασκαλία στη σύγχρονη ελληνική πραγματικότητα μέχρι το 2011(Ανέκδοτη Διπλωματική εργασία).Φλώρινα: Παιδαγωγική Σχολή, Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας)

Παπαγεωργίου Θ. (2006). Η λογοτεχνία στη ζωή των παιδιών, Λέξημα

Παπαγεωργίου, Θ.(2010). Η Ελληνική Μυθολογία Στην Ελληνική Παιδική Λογοτεχνία. Συγκριτική προσέγγιση της ελληνικής μυθολογία. (Διδακτορική διατριβή, Α.Π.Θ).

Πασσιά, Α. & Μανδηλαράς Φ., Εργαστήρι Δημιουργικής Γραφής για Παιδιά, Αθήνα, Πατάκης, (2001), Η Δημιουργική Γραφή πάει σχολείο

Πολίτης Δ. (2008) Η λογοτεχνία για τα παιδιά στη σχολική τάξη: Ζητήματα θεωρίας και διδακτικής. Μουσική σε πρώτη βαθμίδα, 5-6: 59-65

Πρόγραμμα Σπουδών για τη διδασκαλία της νεοελληνικής γλώσσας και της λογοτεχνίας στο Δημοτικό Σχολείο. 2011. ΝΕΟ ΣΧΟΛΕΙΟ (Σχολείο 21ου αιώνα) –Νέο Πρόγραμμα Σπουδών, Οριζόντια Πράξη. Αθήνα: Παιδαγωγικό Ινστιτούτο,ηλ.διευθ.(27/12/2013): <http://digitalschool.minedu.gov.gr/info/newws/%CE%93%CE%BB%CF%8E%CF%83%CF%83%CE>

Σουλιώτης, Μ. (1995). Αλφαβητάριο για την ποίηση. Θεσσαλονίκη: Δεδούσης.

Σουλιώτης, Μ.(2012) . Για το ταλέντο και την έμπνευση . Ηλεκτρονικό περιοδικό Κείμενα Τεύχος 15

Σουλιώτης Μ. (2012), Δημιουργική γραφή. Οδηγίες πλεύσεως, βιβλίο εκπαιδευτικού, Κύπρος: Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού- Παιδαγωγικό Ινστιτούτο

Σχολικός Θησαυρός /Παγκόσμιος Εγκυκλοπαίδεια /ΤΟΜΟΣ 5

Τοντόροφ, Τ. (2013). Ορισμός της ποιητικής. Στο: Κ.Μ. Newton (Επιμ.). Η λογοτεχνική θεωρία του εικοστού αιώνα. Ανθολόγιο κειμένων (Α. Κατσικερός & Κ. Σπαθαράκης, Μετάφρ.) (σσ. 148-153).

Φιλίππου, Ευαγγελία. Η Δημιουργική Γραφή στην Ελλάδα: 2012-2013(Ανέκδοτη Πτυχιακή Εργασία).Φλώρινα: Παιδαγωγική Σχολή, Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας 2013

Ιστοσελίδες

<https://systemagic.ru/el/sfera-primeneniya/opredelenie-slova-mif-v-literature-mif---eto-chtotakoe-proishozhdenie-i/>

https://www.kaliterilamia.gr/2020/03/blog-post_6298.html Το πολυσύνθετο παζλ της αρχαίας Ελληνικής μυθολογίας

<http://www.nea-acropoli.gr/>

Βασιλική και Μιχαέλα.

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 1

ΙΣΤΟΡΙΑ Γ' ΤΑΞΗΣ

ΗΡΑΚΛΗΣ

Η ΓΕΝΝΗΣΗ ΤΟΥ ΗΡΑΚΛΗ

Κάποια μέρα η Ήρα, που πάντα τον μισούσε, τον τρέλανε κι ο Ηρακλής έκανε κακό στα παιδιά και στη γυναίκα του, νομίζοντας πως είναι εχθροί του. Συνήλθε όμως και κατάλαβε το κακό που είχε κάνει. Πήγε τότε στο μαντείο των Δελφών, για να ρωτήσει τον Απόλλωνα τι έπρεπε να κάνει για να τον συγχωρέσουν οι θεοί.

Η **Πυθία**, η ιέρεια του Απόλλωνα, του είπε ότι έπρεπε να γυρίσει στις **Μυκήνες**, την πατρίδα της μητέρας του, και να υπηρετήσει πιστά δώδεκα χρόνια τον ξάδερφό του, τον **Ευρυσθέα**, που βασίλευε εκεί.

Αν η Πυθεία του είχε ζητήσει να έρθει στο μέλλον και να σε βρει τι θα του ζητούσες να κάνει:

Θα... του ζητούσα να κάνει όλους ξέο...
αεραυς οι οποιου θα ήταν να βρει δ.ω.ε...
λιανταρια και να τα σκατώσει.να...
βοκλήξει στα βάθη της θάλασσας και
να πάρει το παιο σπάνιο μαργαρι-
ταρι.

Βασιλική και Μιχαέλα.

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 1

ΙΣΤΟΡΙΑ Γ' ΤΑΞΗΣ

ΗΡΑΚΛΗΣ

Η ΓΕΝΝΗΣΗ ΤΟΥ ΗΡΑΚΛΗ

Κάποια μέρα η Ήρα, που πάντα τον μισούσε, τον τρέλανε κι ο Ηρακλής έκανε κακό στα παιδιά και στη γυναίκα του, νομίζοντας πως είναι εχθροί του. Συνήλθε όμως και κατάλαβε το κακό που είχε κάνει. Πήγε τότε στο μαντείο των Δελφών, για να ρωτήσει τον Απόλλωνα τι έπρεπε να κάνει για να τον συγχωρέσουν οι θεοί.

Η **Πυθία**, η ιέρεια του Απόλλωνα, του είπε ότι έπρεπε να γυρίσει στις **Μυκήνες**, την πατρίδα της μητέρας του, και να υπηρετήσει πιστά δώδεκα χρόνια τον ξάδερφό του, τον **Ευρυσθέα**, που βασίλευε εκεί.

Αν η Πυθεία του είχε ζητήσει να έρθει στο μέλλον και να σε βρει τι θα του ζητούσες να κάνει:

Θα... του ζητούσα να κάνει όλους ξύο...
αερούς οι οποίοι θα ήταν να βρει δώδεκα...
λιανταρία και να τα σκοτώσει. Να...
βοηθήσει στα βάθη της θάλασσας και
να πάρει το παιδί σπάνιο μαργαρι-
τάρι.

Το λιοντάρι της Νεμέας

Τέλος ο Ηρακλής τύλιξε τα χέρια του γύρω από το λαιμό του και το έπνιξε. Μετά πήρε το δέρμα του, τη **λεοντή**, το φόρεσε και γύρισε στις Μυκήνες.

Πού μπορεί να βρίσκεται τώρα αυτή η λεοντή;

Αυτή η λεοντή μπορεί να βρίσκεται
στην κορυφή του βουνού που
ο Ηρακλής αυτοκτόνησε.

Σε μια εκδρομή που έκανες βρήκες μέσα σε μια σπηλιά αυτή τη
Λεοντή. Τι θα την έκανες;

Άρα έβρισκα την λεοντή θα την
πήγα να σε ένα μουσείο αρχαιολογίας
για να μπορούν να την βλέπουν
όλοι.

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 2

ΙΣΤΟΡΙΑ Γ' ΤΑΞΗΣ

ΗΡΑΚΛΗΣ

Η Λερναία Ύδρα

Το μεσαίο όμως κεφάλι της Λερναίας Ύδρας ήταν αθάνατο. Γι' αυτό ο Ηρακλής, αφού το έκοψε, το έθαψε βαθιά στη γη κι έβαλε πάνω του μια τεράστια πέτρα.

Μετά από ένα μεγάλο σεισμό κύλισε η πέτρα τι μπορεί να έγινε;

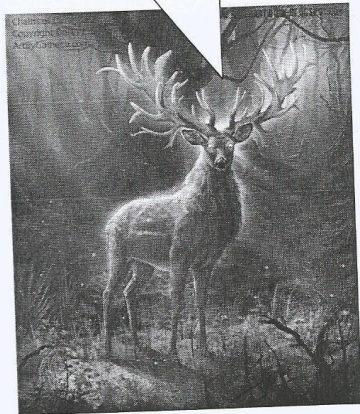
Το κεφάλι πέταξε έξω και οι άνθρωποι άρχισαν να τρέχουν να φέρουν το κεφάλι τους και να το θάψουν. Μετά ο Ηρακλής έβλεπε ότι από τα δηλητηριώδη βίδια του και του πάθησε και ο Ηρακλής το έθαψε πάλι πολύ βαθιά και έβαλε 500 πέτρες από πάνω.

Τι μπορεί να λένε τα δύο ζώα που ο Ηρακλής δεν σκότωσε αλλά τα έπιασε ζωντανά;

Το ελάφι της Άρτεμης

Ο κάπρος του Ερύμανθου

Θέλω να πάω σπίτι
μου με την θεία αρτεμής

Θέλω να χυρέψω
στην εξοχή
να παίξω με την
δασική.

Στους μύθους είδαμε πολλά παράξενα ζώα

τον **Κέρβερο**, ένα φοβερό σκυλί με τρία κεφάλια, που φύλαγε την είσοδο του Άδη.

Τα βόδια του Γηρυόνη τα φύλαγε ο σκύλος του, ο Όρθος, που είχε δυο κεφάλια και η ουρά του ήταν φίδι.

τον άγριο ταύρο του Μίνωα, που από το στόμα του έβγαιναν φλόγες

οι **Στυμφαλίδες όρνιθες**, μεγάλα πουλιά, με σιδερένια ράμφη και φτερά, που τρέφονταν με ανθρώπινο κρέας.

η **Λερναία Ύδρα** ένα φοβερό νερόφιδο, με τεράστιο σώμα και εννιά κεφάλια. Από τα στόματά του έβγαине φωτιά που κατάκαιγε φυτά, ζώα κι ανθρώπους.

σκέψου τώρα κι εσύ ένα παράξενο ζώο . Πώς το αντιμετώπισε ο

Ηρακλής;

Ένας τρυκίρατος αέρας θα μπορούσα
με να έχωμε ένα ζώο, γάτα να στοχέψουμε
με και να το σκοτώσουμε

ΟΝΟΜΑ Γ. Λύρα

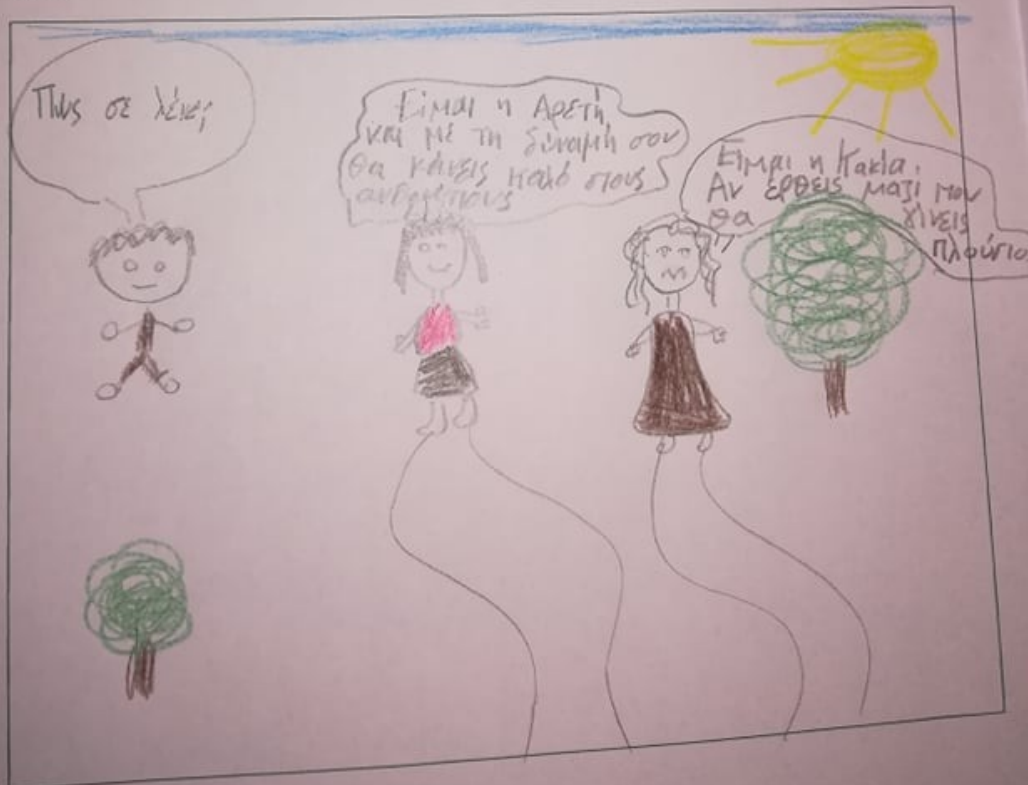
Η Αρετή και η Κακία

Όταν ο Ηρακλής ήταν νέος, βρέθηκε σε ένα σταυροδρόμι και σκεφτόταν ποιο δρόμο να ακολουθήσει στη ζωή του: τον δρόμο των απολαύσεων για τον εαυτό του ή τον δρόμο της προσφοράς στους άλλους ανθρώπους;

Τότε εμφανίστηκαν μπροστά του δύο γυναίκες. Η πρώτη που τον πλησίασε ήταν ντυμένη με πλούσια ρούχα και φορούσε ακριβά στολίδια. Ήταν η Κακία. Η δεύτερη που τον πλησίασε, η Αρετή, ήταν ταπεινή, ντυμένη με ρούχα απλά.

Ο Ηρακλής, μετά από έναν διάλογο που είχε με την Αρετή και την Κακία, διάλεξε τον δρόμο της Αρετής. Κουράστηκε πολύ, για να βοηθήσει τους ανθρώπους. Έγινε ο πιο σπουδαίος ήρωας και τιμήθηκε όσο κανένας άλλος.

Ζωγράφισε τη συνάντηση του Ηρακλή με την Αρετή και την Κακία. Τι μπορεί να είπαν;

Γεια σας !

Είμαι ο Ηρακλής! Με ξέρετε όλοι για τους 12 άθλους μου! Στην αρχή εξόντωσα το τρομερό λιοντάρι της Νεμέας .Μετά τη Λερναία Ύδρα , το ανίκητο τέρας. Ένα κεφάλι έκοβα, δύο ξεφύτρωναν! Βρήκα όμως τον τρόπο και το εξόντωσα. Δες τα θανατηφόρα βέλη μου. Είναι βουτηγμένα στο αίμα της Λερναίας Ύδρας.

Το πιο γρήγορο ελάφι της Κερύνειας με τα χάλκινα πόδια και τα χρυσά κέρατα το έπιασα και το πήγα ολοζώντανο στο Ευρουσθέα. Ύστερα απάλλαξα την Αρκαδία από τον κάπρο του Ερύμανθου. Και καθάρισα τους στάβλους του πλούσιου βασιλιά Αυγεία με τα 3.000 βόδια. Τριάντα χρόνια είχαν να καθαριστούν. Έστρεψα τα νερά του Πηνειού και του Αλφειού στους στάβλους και παρέσυραν την κοπριά.

Δεν γλίτωσαν από εμένα ούτε οι Στυμφαλίδες Όρνιθες κι ας είχαν χάλκινα ράμφη και νύχια. Την Κρήτη απάλλαξα από τον άγριο ταύρο που ερήμωνε τον τόπο και τ' άλογα του Διομήδη, που τα έτρέφε ο βασιλιάς της Θράκης με κρέας ανθρώπινο, τα άρπαξα και τα πήγα στον Ευρουσθέα, αφού πρώτα σκότωσα των άγριο βασιλιά. Για χάρη της Αδμήτης , της κόρης του Ευρουσθέα, πήγα στη χώρα των Αμαζόνων , σκότωσα τη βασίλισσα τους την Ιππολύτη και πήρα τη ζώνη της.

Έκλεψα τα βόδια του Γηρυόνη, του γίγαντα με τα τρία σώματα και τα τρία κεφάλια, και τα έφερα κι αυτά στον Ευρουσθέα. Στην άλλη άκρη του κόσμου πήγα να πάρω κρυφά τα μήλα από τον Κήπο των Εσπερίδων, τα δώρα που είχε προσφέρει η Γη για τον γάμο του Δία και της Ήρας.

Τέλος κατέβηκα στον Άδη και ανέβασα στην γη τον Κέρβερο, τον τρικέφαλο σκύλο. Κι έτσι νίκησα τον άγριο σκύλο που φύλαγε τις πύλες του Κάτω Κόσμου!

Μα υπάρχει κι ένας άλλος ακόμη άθλος που τον κράτησα μυστικό ως τώρα. Τον 13^ο και καλύτερο! Τον πιο δύσκολο! Αυτόν που έκανα όταν εγώ έγινα για λίγο εσύ!

Αυτόν που εσύ τώρα θα διηγηθείς!

Φαντάσου και γράψε τον 13^ο άθλο που θα μπορούσες να κάνεις εσύ αν ήσουν για λίγο Ηρακλής.

Αν ήμουν ο Ηρακλής θα ελευθέρωνα τον κόσμο από έναν ισόπαν θείο να καταστρέφει όλους τους ανθρώπους. Με το μεγάλο ροπαλό μου θα τον χτυπούσα στις κεφαλές και θα τον σκότωνα.

ΟΝΟΜΑ Αλέξανδρος

Τι θα γινόταν αν οι λωτοί ήταν φρούτα που τους έκαναν
γιγάντιους;

Ο Οδυσσεύς δεν θα μπορούσε... να...
λάβει... τους εντυπωσιακά...

Πώς θα τους έβρισκε ο Οδυσσεύς στην πρώτη περίπτωση πώς
θα τους έπαιρνε μαζί του στην δεύτερη;

Ο Οδυσσεύς θα έπαιρνε μικροσκοπικό
και να κα... για να τους βρει (στην
πρώτη περίπτωση) στη δεύτερη
περίπτωση θα είχε καλυμμένους,

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 4

Δημιουργική γραφή

Οι περιπέτειες του Οδυσσέα

Στον Αίολο, στους Λαιστρυγόνες και στο νησί της Κίρκης

Η Κίρκη τούς πρόσφερε ένα μαγικό ποτό, μετά τους χτύπησε με το μαγικό ραβδί της και τους έκανε γουρούνια.

Θα βρούμε τώρα τι θα γινόταν αν η μάγισσα με το μαγικό ραβδί τους έκανε πουλιά .

Τι θα γινόταν ;

Θα ήταν εύκολα να ξεφύγουν και να περύν πουν αφανό...
Μετά θα έβρισκα ένα ζόρκι για να γίνουν άνθρωπ...
που...

πού θα μπορούσαν να είχαν πάει;

Μόλις θα γινάντοισαν άνθρωποι θα πήγαινα στα...
σπίτι τους...

πώς θα τους μάζευε ξανά ο Οδυσσέας;

Οα... έπέρνε... ένα... ζάξα... με... ένα... σχοινί... και... μάζευε...
ξανά...

Στον Άδη, στις Σειρήνες, στη Σκύλλα και στη Χάρυβδη

Σκέφου η μάγισσα Κίρκη να τους είχε δώσει ένα ραβδί που όταν θέλανε να γινόταν σαν τις σειρήνες που θα είχαν το σώμα πουλιού και το κεφάλι άντρα. Τι θα έλεγαν με τις σειρήνες για να τις πείσουν να μην τους φάνε;

Είπατε και εμείς σαν και εσάς και μπορούμε
να σας βοηθήσει όλα μαζί.